

# Бюлетень КІУСу 2019



Під час презентації перекладу англійською мовою праці Станіслава Кульчицького «The Famine of 1932–1933 in Ukraine: An Anatomy of the Holodomor» (Едмонтон, 14 листопада 2018 р.).

Станіслава Кульчицького (ліворуч) представляє директор наукових досліджень Науково-освітнього центру вивчення Голодомору КІУСу д-р Богдан Клід (праворуч). Канадське турне проф. Кульчицького включало міста Торонто, Оттава, Монреаль, Едмонтон, Вікторія та Вінніпег. (Світлина Галини Клід/КІУС.)



Images of Kharkiv: Symbolic Struggle, Urban Identity, and City Branding

Одна з важливих ділянок праці КІУСу — це підготовка та проведення науково-популярних лекцій і семінарів.

Плякат-повідомлення про лекцію Олексія Музієвдова, професора факультету соціології Харківського університету ім. Каразіна. (Дизайн Галини Клід/КІУС.)



Під час презентації монографії Христини Береговської «Страсті Христові Василя Курилика» в Едмонтоні 26 липня 2019 р. (Світлина Галини Клід/КІУС.)

## Науково-освітній центр вивчення Голодомору суттєво впливає на дослідження й усвідомлення Голодомору

У 2018 р., через 85 років після подій Голодомору, Науково-освітній центр вивчення Голодомору (НОЦВГ) досяг нових успіхів у поширенні досліджень Голодомору та включення цієї тематики до навчальних програм в освітніх установах. У 2018 р. НОЦВГ ініціював організацію міжнародної конференції про геноцид; публікацію першого такого роду комплексу матеріалів про Голодомор для використання у канадських школах; запровадження Нагороди НОЦВГ для учителів за розробку плян-конспекту уроку про Голодомор; запровадження Премії ім. Конквеста за видатну статтю про Голодомор, як також і першу публікацію монографії історика Станіслава Кульчицького в англійському перекладі.

НОЦВГ, створений у 2014 р. завдяки щедрій підтримці Фондації Темертеїв, є проектом КІУСу, з його бюроми в Едмонтоні й Торонті та представництвом в Україні. Щороку НОЦВГ організовує конференцію, що присвячена різним аспектам досліджень Голодомору і демонстрації їхнього значення для науковців різних дисциплін. Конференція НОЦВГ «Геноцид в історії XX століття. Виклики та проблеми у тлумачній, етико-політичній та правовій концепціях»

Читати далі... ➔

### У цьому випуску

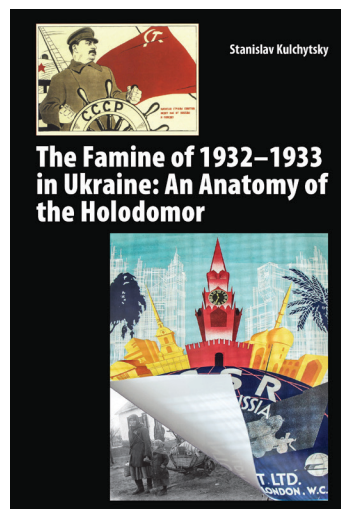
- 1 Науково-освітній центр вивчення Голодомору та його діяльність
- 4 Слово директора
- 5 Фондація Темертеїв підтримує проекти історичних досліджень
- 6 Фонд Українського будинку для літніх людей ім. Т. Шевченка (Віндзор)
- 7 Життя, гідне бути прикладом: проф. Богдан Медвідський
- 8 У полі зору — програми та проекти КІУСу
- 18 Новини КІУСу
- 20 In Memoriam
- 22 Щорічні лекції КІУСу
- 23 Нові вічні фонди КІУСу

(19–20 жовтня 2018 р.) зібрала разом міжнародних фахівців для оцінки історії та еволюції концепції геноциду. Кульмінацією цієї події, організованої спільно з Інститутом досліджень Голокосту, геноциду та історичної пам'яті Массачусетського ун-ту в Амгерсті, стала Торонтська Щорічна лекція про Голодомор України, яку виголосила д-р Людмила Гриневич — історик Інституту історії України Національної Академії наук України (НАСУ), директорка Українського науково-дослідного та освітнього центру вивчення Голодомору (HREC in Ukraine), партнерської організації НОЦВГ КІУСу.

НОЦВГ провадить активну видавничу діяльність, і у співпраці з Видавництвом КІУСу опублікував у 2018 р. перший такого роду навчальний посібник «Holodomor in Ukraine. The Genocidal Famine 1932–1933: Learning Materials for Teachers and Students» (Голодомор в Україні. Геноцидний голод 1932–1933 років: навчальні матеріали для вчителів та студентів). Директорка відділу освіти НОЦВГ Валентина Курилів розробляла цей матеріал упродовж своєї довгої кар'єри вчительки та завідувачки відділом історії. У книжці застосовано мультидисциплінарний підхід, завдяки якому викладання предмету про Голодомор інтегровано до таких дисциплін, як суспільствознавство, засоби масової інформації, релігієзнавство, соціальна справедливість, право, політика, громадянське суспільство, література та образотворче мистецтво, історія й дослідження геноциду. Презентації видання Валентини Курилів відбулися в Торонті, Києві, Монреалі, Оттаві та Вінніпезі (остання презентація відбулася у Канадському музеї прав людини). Додаткові заходи відбулися у Саскатуні, Едмонтоні та Ванкувері.

НОЦВГ прагне забезпечити ширший доступ до наукових досліджень, які здійснюються в Україні. Цього року НОЦВГ спонсорував переклад та публікацію Видавництвом КІУСу книжки Станіслава Кульчицького «The Famine of 1932–1933 in Ukraine: An Anatomy of the Holodomor» (Голод 1932–1933 рр. в Україні. Анатомія Голодомору) зі вступною статтю д-ра Богдана Кліда, директора з наукових питань НОЦВГ. Була організована подорож проф. Кульчицького в Канаді з презентаціями в Торонті, Оттаві, Монреалі, Едмонтоні, Вікторії та Вінніпезі.

Ще одним здобутком НОЦВГ стало започаткування Премії ім. Конквеста за внесок у дослідження Голодомору, мета якої визнати та привернути увагу до англomовних досліджень про Голодомор. Премію отримав видатний французький історик Люсьєн Б'янко за його статтю «Comparing the Soviet and Chinese Famines: Their Perpetrators, Actors, and Victims» (Порівняння радянського та китайського голоду. Їхні злочинці, учасники та жертви). Професор Б'янко отримав премію на церемонії у Соборі св. Володимира Великого в Парижі, в рамках відзначення річниці Голодомору.



Ще одним здобутком НОЦВГ стало започаткування Премії ім. Конквеста за внесок у дослідження Голодомору, мета якої визнати та привернути увагу до англomовних досліджень про Голодомор. Премію отримав видатний французький історик Люсьєн Б'янко за його статтю «Comparing the Soviet and Chinese Famines: Their Perpetrators, Actors, and Victims» (Порівняння радянського та китайського голоду. Їхні злочинці, учасники та жертви). Професор Б'янко отримав премію на церемонії у Соборі св. Володимира Великого в Парижі, в рамках відзначення річниці Голодомору.



Зліва направо: Марта Базюк, Богдан Клід і Валентина Курилів під час форуму «Україна пам'ятає, світ визнає», що відбувся у Києві 22–23 листопада 2018 р.

Уже п'ятий рік поспіль існує програма наукових грантів НОЦВГ для підтримки досліджень і публікацій, збереження матеріалів, конференцій та семінарів, а також для підсилення співпраці науковців як в Україні, так із колегами з-поза її меж. Було виділено п'ятнадцять грантів на загальну суму 33 500 \$, і п'ять учителів отримали премію НОЦВГ за інноваційні пляни уроків, що розвивають навички критичного мислення під час вивчення теми Голодомору. Праці переможців розміщені на сайті НОЦВГ:

 [holodomor.ca](http://holodomor.ca)

Відділ освіти НОЦВГ також надав фінансування у розмірі 10 000 \$ Українсько-канадському дослідно-документаційному центрові для створення другої фази його дослідного проекту усної історії про дітей, які вижили під час Голодомору.

Окрім того, НОЦВГ прагне інтегрувати дослідження Голодомору у цілий ряд дисциплін. З цієї метою НОЦВГ підтримав панельне обговорення на 35-й конференції «Голокост і геноцид» у Міллерсвільському ун-ті в Пенсильванії (11–13 квітня), за участі Ольги Бертелсен («Голодування та насилля на тлі радянської політики замовчування. Голод в Україні 1928–1929 років»), Богдана Кліда («Напоумити українських фермерів. Голод 1932–1933 років в Україні як покарання») і Дагласа Ірвіна-Еріксона («Рафаель Лемкін і концепція геноциду»). Голоувала у панельній дискусії Вікторія Хітерер із Міллерсвільського ун-ту, учасниця попередньої конференції НОЦВГ.

Під час Наукового семінару ім. Даниліва 2018 р. (Оттавський ун-т), присвяченого сучасній Україні, НОЦВГ також спонсорував панельне обговорення про Голодомор за участі доповідачів Олега Воловини, Наталії Левчук, Олі Рябенко, Дарії Маттінглі, Миколи Купенського та Станіслава Кульчицького.

Спільно з Наталією Ханенко-Фрізен із Саскачеванського ун-ту НОЦВГ організував панельну дискусію під час щорічних зборів Асоціації усної історії в Монреалі, де виступили Вільям Нолл (про його польові дослідження у селах та співбесіди з літніми селянами в Україні в 90-х роках), Ольга Андрієвська (про Гарвардський проект радянської

соціальної системи) та Анна Штерншіс (про вплив Великого Голоду на життя євреїв у СРСР).

Під час конференції, яку провів Центр слов'янських, євразійських та східноєвропейських досліджень Північно-Каролінського ун-ту в Чапел-Гіллі (5–7 жовтня), відділ освіти НОЦВГ організував семінар для учителів під головуванням Валентини Курилів на тему: «Харчі як зброя в умовах штучно створених голодів. Вивчення Голодомору в Україні як тематичне дослідження».

НОЦВГ продовжує тісно співпрацювати з колегами в Україні. Марта Базюк, Богдан Клід, Валентина Курилів та Людмила Гриневич взяли участь у панельній дискусії під час Міжнародного форуму «Україна пам'ятає, світ визнає», що відбувся у Києві (22–23 листопада) до 85 річниці Голодомору. Директорка відділу освіти НОЦВГ Валентина Курилів співорганізувала і провела обговорення питань досліджень Голодомору для 25 учителів з усієї України під час Літньої школи Міжнародної методичної лабораторії для освітян «Verba Magistri» у Чорноморську. Ця літня програма професійного розвитку є однією із найяскравіших форм партнерства між відділом освіти НОЦВГ, Українським науково-дослідним та освітнім центром вивчення Голодомору (HREC in Ukraine) та Міністерством освіти і науки України.

Впродовж квітня 2019 р., оголошеного в Канаді місяцем поінформованості, вшанування пам'яті, запобігання та засудження геноциду, НОЦВГ взяв участь у конференції з питань геноциду, організованій Конгресом українців Канади, Центром Ізраїлю та єврейських справ, Вірменським національним комітетом Канади та Асоціацією Гумура, що відбулась в Інституті св. Володимира в Торонті; виконавча директорка НОЦВГ Марта Базюк виступила 16 квітня під час заходу «Що насправді означає «ніколи знову»?», який організували Міжпартійна група парламентської дружби з питань запобігання геноциду та Канадський музей прав людини на Парламентській гірці.

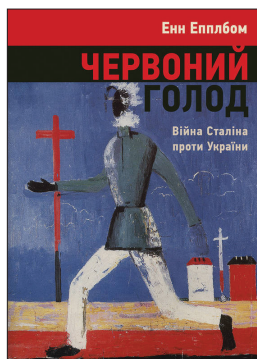
НОЦВГ також є партнером у проєкті «Національне турне пам'яті жертв Голодомору» (НТПЖГ), центральним елементом якого є пересувний навчальний лекторій, який відвідує школи по всій країні. Автобус уможливує проведення уроку «Ремесло історика», підготовленого Валентиною Курилів, який отримав три нагороди за навчання шляхом занурення. До того ж спільно з Програмою вивчення України ім. Петра Яценка в Школі глобальних досліджень ім. Мунка Торонтського ун-ту НОЦВГ спонсорує запрошеного науковця, що займається дослідженнями Голодомору. Цьогоріч була запрошена Ірина Скубій, доцент Харківського національного технічного ун-ту сільського господарства ім. Петра Василенка. Її дослідчий проєкт був



Оксана Винник

освіти всіх провінцій Канади. Нині четверо з них відповіли, що розглядатимуть цю книжку як офіційне джерело для вчителів соціальних досліджень та історії.

Нарешті, як визнаний авторитет у справах Голодомору, НОЦВГ сприяв Енн Епплбаум у написанні її книжки «Червоний голод. Сталінська війна в Україні». Минулого року Людмила Гриневич з «HREC in Ukraine» допомагала в перекладі цієї книжки українською мовою. Книжка отримала нагороду «Найкраща книжка» на Львівському вересневому книжковому форумі (2018 р.).



зосереджений на досвіді і переживаннях дітей під час Голодомору.

Підсумовуючи, слід зробити висновок, що НОЦВГ не лише підтримує, але й проводить дослідження подій Голодомору. У 2018 р. в архівних збірках у Вашингтоні (округ Колумбія), та Милвокі (штат Вісконсін), д-р Клід виявив неопубліковані матеріали, пов'язані з Голодомором, включно зі свідченнями, які були передані 1954 р. до спеціального комітету Конгресу США з питань комуністичної агресії. НОЦВГ готує ці документи до друку разом зі вступною статтею співавторства д-рів Кліда та наукової співробітниці НОЦВГ Оксани Винник.

Відділ Освіти НОЦВГ подарував книжку Курилів «Голодомор в Україні» міністрам освіти всіх провінцій Канади. Нині четверо з них відповіли, що розглядатимуть цю книжку як офіційне джерело для

## Канадський інститут українських студій

4-30 Pembina Hall, University of Alberta  
Edmonton AB T6G 2H8  
Canada

Телефон: (780) 492-2972

E-пошта: [cious@ualberta.ca](mailto:cius@ualberta.ca)



Вебсайти:

[cious.ca](http://cious.ca)

[ciouspress.com](http://ciouspress.com)

[ewjus.com](http://ewjus.com)

[holodomor.ca](http://holodomor.ca)

[encyclopediaofukraine.com](http://encyclopediaofukraine.com)

[cious-archives.ca](http://cious-archives.ca)

[ukrainian-studies.ca](http://ukrainian-studies.ca)

«Бюлетень КІУСу»

Передрук дозволено за поданням джерела  
ISSN 1485-7979

Угода про розповсюдження періодичних  
друкованих видань No. 40065596

Редактор випуску: д-р Сергій Ціпко  
Англомовна редакція: Ксеня Мариняк  
Український переклад: Людмила Левченко  
Україномовна редакція: Галина Клід  
Художньо-технічне оформлення: Галина Клід

У справах, що стосуються проєкту  
«Encyclopedia of Ukraine» в Інтернеті,  
Видавництва КІУСу, Науково-освітнього  
центру вивчення Голодомору або Центру  
досліджень історії України ім. Петра Яценка,  
просимо звертатися за адресою:

CIUS-Toronto Office  
256 McCaul Street, Rm. 302  
University of Toronto  
Toronto ON M5T 1W5  
Canada

Телефон: (416) 978-6934

Факс: (416) 978-2672

E-пошта: [cious@utoronto.ca](mailto:cious@utoronto.ca)

Електронна версія «Бюлетеня КІУСу»  
2019 року послуговується, так званим,  
«Кольором року 2019» Інституту  
дослідження кольору «Пантон» під назвою  
«живий корал» (16-1546).

До уваги шанувальників української мови.  
Це видання підготовлено на засадах  
Правопису 1928 р.

# Слово директора

## Зміна обличчя українознавства

Нікого не здивує той факт, що ми живемо у світі, де постійні — і часто радикальні — зміни стали звичайним явищем. Ми особисто спостерігаємо це у своєму повсякденному житті, що суттєво змінилось завдяки невблаганному поступові технологічних нововведень, які впроваджують нові способи створення речей, та завдяки яким традиційні практики швидко викидаються на смітник історії. Не лише прискорився темп життя, але й плинність середовища створює відчуття, що все знаходиться в потоці і може кардинально змінитися у будь-який момент.

З якого б куту зору не подивитися, упродовж мого власного життя праця науковців, безумовно, змінилася, і продовжує невинно змінюватися водночас з тим, як я пишу цей текст на своєму відносно новому комп'ютері (який, разом із моїм телефоном, за кілька років стане застарілим). Протягом лише кількох поколінь науковці перейшли від надрукованих картотек з даними книжок та архівних матеріалів у великих бібліотечних приміщеннях — до виклику й завантаження за лічені секунди електронних документів — і, все частіше, книжок — на свої настільні або портативні комп'ютери. У багатьох випадках, тепер не потрібно більше фізично відвідувати бібліотеки чи архівні фонди або їздити до офісу, щоб мати можливість працювати. Якщо ми колись думали, що впровадження фотокопіювання в архівах було величезним стрибком вперед після досвіду копіткого копіювання текстів (звичай, олівцем), які доставлялися з місць їхнього зберігання, то сьогодні такі документи часто можна переглядати та роздруковувати за лічені хвилини, сидячи за столом за півсвіту від оригінального джерела матеріалу.

Якщо говорити, зокрема, про українознавство, то саме після падіння Берлінської стіни й розпаду Радянського Союзу відбувся тектонічний зсув, внаслідок чого було усунуто суворий контроль, який тяжів над інтелектуальними контактами через ідеологічні та національні бар'єри. Раптом стало можливим для західніх фахівців з українознавства нормально спілкуватися зі своїми колегами в Україні та відносно легко отримувати доступ до первинних та вторинних матеріалів, необхідних для здійснення серйозних досліджень, базованих на фактах. І якщо раніше вчені обмінювались з колегами рукописними або друкованими листами за допомогою, так званої віднедавна, «равликової пошти», то нині, без особливих витрат коштів, вони спілкуються в реальному часі за допомогою електронної пошти чи текстових повідомлень або безпосередньо через комп'ютери та телефоном.

Однак ці засоби комунікації також мають свою ціну, оскільки студенти та науковці можуть звернутися із проханням про допомогу та інформацію практично з будь-якої

точки планети просто за допомогою мікрофона, мишки та клавіатури. Як результат, для КІУСу це означає, що інститут та його співробітники загалом щотижня отримують сотні таких запитів, з невисловленим, вочевидь, передбаченням, що відповідь надійде впродовж найближчих днів, якщо не годин. Безумовно, це є одним з найважливіших викликів, з яким ми стикаємося (що не завжди є поганим). Велика кількість електронних листів та дзвінків, які ми зазвичай отримуємо, вимагають нашої постійної уваги, зусиль та часу. Водночас, постійний рух науковців та студентів з України до Канади, або канадців, які прямують до України для проведення досліджень або участі в академічних заходах, спонсорованих інститутом, також вимагає щоби́льше енергії персоналу, як правило, на організацію подорожей, розміщення та оформлення різних документів.

Відверто кажучи, намагання йти в ногу з постійно мінливим середовищем, яке впливає на українознавство, — це боротьба, і ми іноді відстаємо у своїх спробах виконати нашу багатогранну місію та мати уяву про можливості та

нагоди, які відкриваються перед нами. Поза тим, КІУС досяг значного прогресу в декількох ключових сферах, одна з яких — оцифрування значних ресурсів, над якими ми працювали протягом багатьох років. Найкращим прикладом є наша ініціатива «Енциклопедії України в Інтернеті», яка відтворює вміст нашої новаторської друкованої англomовної енциклопедії у вигляді регулярно оновлюваного та розширеного видання, яке є доступним з ледве чи не одного клацання комп'ютерною «мишкою». Той факт, що до енциклопедії навідується 1 500 разів на день, говорить про те, що вона стала важливим джерелом для тих, хто хоче дізнатися про Україну з надійного та зручного джерела. Доступними в Інтернеті є також зростаюча кількість наших публікацій, зокрема, журнал «Схід/Захід: Журнал українознавчих студій» та видання «Україна модерна», і цей процес триває, бо ми продовжуємо випускати нові матеріали у форматах, які можна завантажити.

Інша сфера, де КІУС ефективно використовує новітні технології, є публікація відеозаписів багатьох семінарів, які ми проводимо в Альбертському університеті. Таким чином, нині на нашій сторінці у Фейсбукі чи на каналі YouTube можна переглянути презентації деяких останніх досліджень, виконаних провідними та молодими науковцями з українознавства, які доповнюють інформації нашого вебсайту останніми оновленнями. Відеозаписи засідань та прямі трансляції деяких подій також використовуються КІУСом, і, без сумніву, стануть звичними засобами нашої повсякденної праці і в зв'язках з громадськістю. Аналогічно, коли йдеться про дослідження сучасної України, науковці, які сьогодні працюють в інституті, можуть легко відстежувати в реальному часі події в Україні через українські засоби масової інформації, безліч онлайн-новинарень та блогів. Якщо інститут хоче існувати і залишатися актуальним у майбутньому, то неможливо нехтувати будь-якими змінами чи підходами до праці та діяльності, які постають перед нами.



Ярослав Балан

Незважаючи на труднощі, які можуть спричинити такі зміни, нові тенденції, що впливають на українознавство, є, здебільшого, бажаними. Безумовно, справжній вибух у кількості талановитих студентів та науковців, які працюють у різних галузях українознавства, — це привід для святкування; до того ж, спостерігається більше число науковців як в Україні, так і тих, які не є етнічними українцями. Зусібч це є найбільш значним досягненням українознавства, яке набуло дещо більшої виразності в західних установах та за їхніми межами. Хоча критична роль, яку колись відігравав КІУС під час «холодної війни» та її безпосередніх наслідків, певним

чином зменшилась, водночас інститут може переосмислити свою діяльність та уточнити сфери своєї уваги. За підтримки наших друзів та меценатів, КІУС успішно пристосовується до змін, які відбуваються у наукових колах та в світі в цілому. Я впевнений, що інститут залишатиметься в авангарді українознавства за межами України, продовжуючи робити великий внесок у просування науки в Україні та її подальшу інтеграцію в міжнародну академічну спільноту.

Ярослав Балан

## Фундація Темертеїв підтримує проєкти історичних досліджень

Фундація Темертеїв була заснована Джеймсом Темертеєм та Луїзою Темертей з метою фінансової підтримки для зареєстрованих канадських благодійних організаціях, які працюють у ділянках досліджень медицини, гуманітаристики й культури, освіти та соціальних послуг для потреб дітей і малозабезпечених верств населення. Фундація також проявляє особливий інтерес до програм та проєктів у Канаді та за кордоном, які зорієнтовані на дослідженнях України, висвітлюючи, таким чином, мету фонду — зробити досягнення української культури широко доступними, включно з якісними підручниками для освітніх цілей.

Одна із граней діяльності Фундація Темертеїв — це поширення знань та вивчення Голодомору. Вісім років тому Фундація Темертеїв виділила кошти на створення Науково-освітнього центру вивчення Голодомору при КІУСі (НОЦВГ КІУСу). Окрім постійної підтримки НОЦВГ в Альбертському університеті, Фундація Темертеїв забезпечує фінансування Українського науково-дослідного та освітнього центру вивчення Голодомору (HREC in Ukraine), партнерської організації НОЦВГ КІУСу. Джеймс та його сестра Людмила, родинні коріння яких походять з Донбаського регіону в Україні, мають безпосереднє відношення до геноциду Голодомору як діти тих, хто тоді вижив. Людмила також була дизайнеркою пам'ятника Голодомору в Едмонтоні (1983) — першої пам'ятки такого роду, встановленої у публічному просторі Північної Америки.

У 2018 р. Фундація Темертеїв збільшила підтримку



Франк Сисин і Ліа Темертей-Лорд

українських історичних досліджень, призначивши 250 000 \$ для виконання двох основних науково-дослідних проєктів Центру досліджень історії України ім. Петра Яцика КІУСу. 150 000 \$ з цієї суми були призначені для публікації всесвітньо відомим Проєктом перекладу Грушевського (ППГ) двох останніх томів (п'ятого та другого) фундаментальної



Зліва направо: Франк Сисин, Ліа Темертей-Лорд, Джеймс Темертей, Марко Р. Стех і Шеріл Лі.

історіографічної праці Михайла Грушевського «Історія України-Руси». Грант також буде використаний для поширення цього твору в бібліотеках за кордоном та з метою зробити його доступним в режимі онлайн. Центр ім. Яцика дякує Фундації Темертеїв, яка, разом з іншими фондами та окремими особами, робить вагомий внесок в успішне завершення Проєкту перекладу Грушевського.

Хоча «Історія» Грушевського закінчується періодом середини XVII ст., англomовне видання ППГ включає наукові дискусії, що відбулись після написання цього фундаментального твору. Із завершення перекладацького проєкту Центр ім. Яцика розпочав низку проєктів, що мають на меті поглиблення нових досліджень модерної історії України та написання монографій для сучасної міжнародної наукової спільноти. За підтримки Фонду кафедр українознавства у США центр залучив одного з найвідоміших дослідників України у XIX столітті — д-ра Сергія Біленького для написання нової історії України від 1793 до 1914 рр. З цією метою сума 100 000 \$ з гранту Фундації Темертеїв 2018 р. була призначена для підтримки цієї праці шляхом надання коштів на дослідження, редагування та публікацію.

КІУС щиро вдячний Фундації Темертеїв за її щедрі фінансову підтримку цих проєктів, що суттєво збільшить розуміння минулого України у всьому світі.

# Фонд Українського будинку для літніх громадян ім. Тараса Шевченка (Віндзор) Inc. підтримує значною пожертвою ЕУІ

У 2018 р. проєкт «Енциклопедія України в Інтернеті» (ЕУІ) отримав значний моральний стимул та дуже щедрі фінансову підтримку в розмірі 400 000 \$ від опікунів Українського будинку для літніх громадян ім. Тараса Шевченка (Віндзор). Ця пожертва — як знак вдячності за великий внесок, який зробив та продовжує робити проєкт ЕУІ у просуванні знань про Україну та українців у Канаді та в інших країнах, призначений для підтримки роботи над ЕУІ, що її провадить Торонтське відділення КІУСу в провінції Онтаріо.

Ідея створення Українського будинку для літніх громадян ім. Тараса Шевченка виникла в 1976 р. Того ж року ряд впливових членів різних українських організацій та двох українських церков у Віндзорі створили комітет з планування такого будинку в околиці Віндзора. Наприкінці 1977 р. Український будинку для літніх громадян ім. Тараса Шевченка (Віндзор) був зареєстрований у провінції Онтаріо як неприбутковий багатоквартирний будинок. У квітні 1980 р. у містечку Амгерстбург (провінція Онтаріо) було придбано відповідну нерухомість. Незабаром розпочалося будівництво житлового будинку на 73 квартири для людей похилого віку, а вже 31 серпня 1981 р. він був офіційно відкритий.

Український будинок для літніх громадян ім. Тараса Шевченка (Віндзор) Inc. працював тридцять п'ять років та здобув репутацію одного з найкращих помешкань для літніх громадян в Онтаріо за рівнем управління і підтримки. Бажаючі поселитися у ньому могли чекати в черзі до 18 років. З часом опікуни та члени корпорації вирішили продати багатоквартирний будинок, який став відомим як Шевченківські квартири для літніх громадян. Цей продаж був завершений у листопаді 2016 р.

Після тривалих роздумів опікуни визначили десять українських організацій в Онтаріо, які робили «добрі українські справи», і рекомендували їх як гідних отримувачів допомоги з

коштів, отриманих від продажу багатоквартирного будинку. Їхні рекомендації були схвалені членами корпорації Українського будинку для

літніх громадян ім. Тараса Шевченка (Віндзор) Inc. Одна з найбільших пожертв була надана проєкту КІУСу «Енциклопедія України в Інтернеті». ЕУІ було визнано проєктом, який відіграє важливу роль у житті української громади в Канаді та сприяє розвитку України шляхом підтримки навчання та поширення знань про Україну у форматі онлайн-ресурсу з відкритим доступом.

КІУС висловлює щире подяку опікунам Фонду Українського будинку для літніх громадян ім. Тараса

Шевченка — Волтеру Гвоздецькому (віце-президент), Маркові Легкому (секретар-скарбник) та особливо Богданові Сенчуку (президент) — за їхні переконання, розуміння та оцінку нашої роботи та за далекоглядну щедрість.

Згідно з умовами цієї пожертви половина загальної суми, 200 000 \$, була спрямована на створення вічного благодійного фонду в Альбертському ун-ті. Щорічний дохід з фонду Українського будинку для літніх громадян ім. Тараса Шевченка (Віндзор) Inc. використовуватиметься для підтримки роботи проєкту ЕУІ у Торонтському

відділенні КІУСу. Така постійна підтримка забезпечить існування та розвиток цього проєкту у майбутньому. У той сам час, для того, щоб активізувати роботу над ЕУІ найближчим часом, інша половина цієї суми буде передана проєкту у вигляді п'яти річних ґрантів по 40 000 \$ кожний, починаючи з 2019 р. Це фінансування у розмірі 40 000 \$ на рік надасть змогу команді ЕУІ розширити свою діяльність, залучивши до роботи кількох тематичних редакторів, які мають спеціалізацію у різних галузях українознавства, а також дозволить збільшити обсяг роботи редколегії ЕУІ.

До того ж, Канадська фундація українських студій (КФУС), багаторічна прихильниця та жертводавиця «Енциклопедії України» (а тепер — ЕУІ) погодилася сприяти процесові перерахування коштів від донора на проєкт ЕУІ, і буде здійснювати загальний нагляд за використанням коштів, тоді як Альбертський ун-т відповідатиме за інвестиційну діяльність фонду. Більше того, КФУС виділила ґрант у розмірі 25 000 \$ як частковий внесок (у рамках програми подвоєння добровільних пожертв) до пожертви Будинку для літніх громадян ім. Тараса Шевченка (Віндзор) Inc. Все це суттєво допоможе проєкту ЕУІ КІУСу як в найближчій перспективі, так і в майбутньому.



Опікуни Українського будинку для літніх громадян ім. Тараса Шевченка (Віндзор) Inc. Зліва направо: Волтер Гвоздецький (віце-президент), Марк Легкий (секретар-скарбник) та Богдан Сенчук (президент).



Український будинок для літніх громадян ім. Тараса Шевченка у м. Віндзор, Онтаріо.

# Життя, гідне бути прикладом для наслідування: професор Богдан Медвідський

Він відомий друзям як «Ведмідь», що, очевидно, співзвучне з його прізвищем, але, здебільшого, це — знак пошани до його врівноваженої поведінки та зразкового авторитету. Хоч за формальних обставин він відгукується і на звертання «Професоре», або «Докторе Медвідський», якими шанобливо послуговуються студенти, проте він є просто «Богдан» для тих, хто його добре знає, включно з колегами-науковцями або членами численних громадських організацій, до яких він належить упродовж довгих років.

Богдан народився 14 вересня 1936 р. в західноукраїнському місті Станиславів, нині Івано-Франківськ. Його батьки, Констянтин Медвідський та Наталія Лебедович, були власниками аптеки у селі

Більшівці недалеко від історичного міста Галич. Вроджена вада стегна зумовила ще в дитинстві неочікуване перебування впродовж 10 років у гірському санаторії у Швейцарії. Хоч лікування там не дало справжнього полегшення, але, принаймні, уможливило, завдяки сонячному світлу, фізичним вправам та відпочинку, безпечно оточення та режим реабілітації. Проте це був не єдиний виклик, з яким довелося зіткнутися його батькам. Погіршення польсько-українських відносин і подальша окупація Східньої Галичини Радянським Союзом унаслідок нацистського вторгнення до Польщі значно ускладнили справи його родини і спричинили загрозу переслідування. Коли його батьки, які жили в постійному страху заслання до Сибіру, більше не змогли надсилати гроші на оплату лікування у Швейцарії, витрати в лікарні покривав Червоний Хрест. Згодом, коли бойові дії вже відбувались по всій Україні — і аж доки тривала Друга світова війна — він, фактично, був позбавлений майже всіх, крім поодиноких контактів з батьками. Коли у 1948 р. Богдан з'єднався з родиною у Відні (яка збільшилася на ще одну дитину, молодшого брата, який народився у період німецької окупації), він міг говорити лише французькою та німецькою мовами, і тому мав заново вивчати українську мову будучи вже підлітком.

По війні доля родини дуже нагадувала долі тисяч інших українських біженців: уникаючи насильницької репатріації до окупованої Радянської України і після перебування в таборі для переміщених осіб, родина отримала, нарешті, дозвіл на імміграцію у Канаду.

У 1949 р. Медвідські прибули й оселилися в Торонті, де через кілька років вони отримали канадську акредитацію їхньої фармацевтичної компетенції та змогли відкрити власну аптеку в 1950-х рр. Тим часом Богдан закінчив середню школу та здобув ступінь бакаляра в Торонтському



*Проф. Богдан Медвідський*

ун-ті і ступінь магістра в Оттавському ун-ті в галузі славистики. Після цього він вступив до докторської програми в Торонтському ун-ті, де в 1977 р. успішно захистив дисертацію про творчість українського письменника Василя Стефаника. У період своєї активної участі в українському «Пласті» Богдан одружився з членкинею Пласту Іванкою Глібович, і, одночасно працюючи над дисертацією, викладав у Карлтонському ун-ті російську мову — вже п'ятою на той час мови на рахунок його лінгвістичних здібностей.

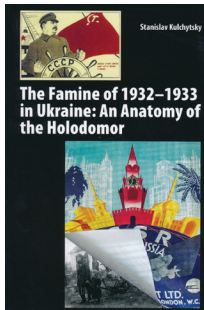
Нагода викладати українське мовознавство в Альбертському ун-ті привела Богдана та Іванку до Едмонтону у 1971 році, коли він був прийнятий на посаду асистента (з можливістю стати постійною при умові закінчення ним докторантури).

Захист дисертації був відкладений, коли життя Богдана трагічно змінилося. Іванка тяжко захворіла і померла в 1975 р. Зосередившись знову на науковій роботі, Богдан нарешті отримав ступінь доктора наук, після чого продовжив свою досить продуктивну, різноманітну та визначну кар'єру в Альбертському ун-ті, ставши доцентом у 1979 р., професором у 1991 р., а після виходу на пенсію — почесним професором у 2002 р. Впродовж свого професійного розвитку Богдан особливо зацікавився українським фольклором, і саме за його ініціативи в Альбертському університеті була започаткована українська фольклорна програма, яка є успішною і донині.

Будучи глибоко відданим україністом, Богдан завжди тісно співпрацював з Канадським інститутом українських студій у питаннях виховання нового покоління молодих науковців. Окрім заснування фонду для підтримки Архіву українського фольклору в Альбертському ун-ті (який у 2003 р. був перейменований на його честь), перелік добродієвства Богдана включає 25 000 \$ щедрої пожертви у 2013 р. для підтримки діяльності Канадського інституту українських студій, а ще раніше він був жертводавцем Програми релігійних та культурологічних студій і Методичного центру української мови КІУСу. Він надавав подальшу підтримку інституту своєю діяльністю у громаді, першочергово як президент Товариства українських піонерів в Альберті, а згодом — як засновник і президент Альбертського товариства сприяння українським студіям. Людина зі жвавим розумом й активної життєвої позиції, Богдан Медвідський продовжує бути прикладом славного мецената, який розуміє важливість належного фінансування серйозних досліджень у широкій царині українознавства. Визнаючи його здобутки як інтелектуала та обдарованого організатора, ми бажаємо йому «многії, многії і благії літа»!

## Нові публікації Видавництва КІУСу

### Нова монографія про Голодомор



#### «The Famine of 1932–1933 in Ukraine: An Anatomy of the Holodomor»

Книжка «Голод 1932–1933 років в Україні. Анатомія Голодомору» є відшліфованим результатом тридцятирічного дослідження цієї теми одним із провідних українських істориків. У цій праці (що є переробленим і оновленим перекладом його дослідження 2014 р. «Український Голодомор у контексті політики Кремля початку 1930 рр.») Станіслав Кульчицький вміло поєднав широкий спектр джерел і літературу, які

стали доступними протягом останніх десятиліть, у своєму популярному викладі, де пояснює мотиви, обставини і перебіг цих жахливих злочинів проти людства.

Як показує автор, Голодомор став наслідком зусиль більшовиків побудувати в Радянському Союзі соціоекономічний режим. Для селян, які склали більшість населення, це означало примусову колективізацію індивідуальних господарств, конфіскацію худоби й сільськогосподарських знарядь праці та перетворення незалежних фермерів на працівників колективного сільського господарства. Надмірне вилучення зерна та інших продовольчих товарів в ході колективізації призвело до голоду та загибелі людей у хліборобських районах СРСР на початку 1932 р. У Радянській Україні каральні заходи, застосовані Кремлем наприкінці 1932 р., значно погіршили голод, який забрав понад три мільйони життів у першій половині 1933 р. Називаючи ключові події та рішення, що спричинили Голодомор в Україні, аналіза Кульчицького охоплює економічні та політичні фактори, включно з національним виміром. Цю книжку підготував до друку НОЦВГ.

Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
xxvi + 175	м'яка	978-1-894865-53-1	31,95 \$

### Новий шкільний підручник про Голодомор



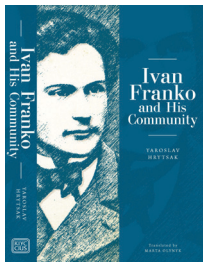
#### «Holodomor in Ukraine. The Genocidal Famine, 1932–1933: Learning Materials for Teachers and Students»

Комплект матеріалів «Голодомор в Україні. Геноцидний голод 1932–1933 років: навчальні матеріали для чителів та учнів» є всеохоплюючим джерелом інформації для викладання і вивчення теми Голодомору. Ця книжка

написана директоркою відділу освіти НОЦВГ Валентиною Курилів і є першим такого роду ресурсом для навчання дітей різних вікових груп. Повнокольорове й добре ілюстроване видання обсягом у 308 стор. містить окремі розділи для вчителів, пляни уроків, завдання для перевірки засвоєних знань, часові шкали, карти, спогади, світлина, адаптовані літературні твори, списки доступних ресурсів. Методи і стратегії викладання зосереджені на виробленні навичок критичного й історичного мислення на підставі наявної інформації.

Pages	Cover	ISBN	Price
308	м'яка	978-1-894865-35-7	49,95 \$

### Видання англійською мовою важливої наукової монографії про Івана Франка



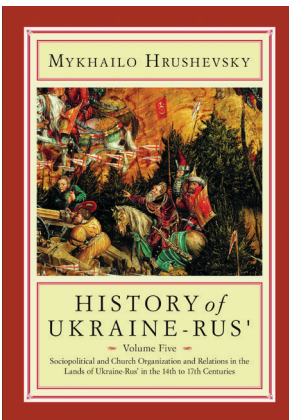
#### «Ivan Franko and His Community»

Бестселер Ярослава Грицака видання 2006 р. «Пророк у своїй вітчизні: Франко та його спільнота (1856–1886)» зараз вперше доступний англійською мовою як спільна публікація Видавництва КІУСу та видавництва «Academic Studies Press» (США). Автор досліджує три перші десятиліття життя Івана Франка, видатного письменника, дослідника, журналіста, політичного діяча, який став незаперечним лідером у

формуванні сучасної української національної ідентичності. На тлі найближчого оточення Франка — родини, односельців, колег, редакторів періодичних видань, для яких він працював, революційних кіл, з якими він взаємодіяв, — Грицак змальовує епоху, коли багатонаціональне населення Галичини часів Габсбургів перетворюється на кілька сучасних національностей. Це видання залишається визнаним зразком вивчення історії України і центрально-східної Європи. Англійське видання є частиною серії монографій Центру ім. Петра Яцика і серії українських досліджень видавництва «Academic Studies Press» (редактор Віталій Чернецький).

Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
xviii + 553	м'яка	978-1-61811-968-1	39,95 \$

### Новий том праці Михайла Грушевського «Історія України-Руси» англійською мовою



#### «Sociopolitical and Church Organization and Relations in the Lands of Ukraine-Rus' in the 14th to 17th Centuries»

У п'ятому томі своєї фундаментальної праці, «Соціополітична і церковна організація і взаємовідносини на території України-Руси в XIV–XVII століттях», Михайло Грушевський зосереджується на соціальних, політичних і церковних структурах та взаємовідносинах, що склались на українських землях упродовж XIV–XVII стст. Видатний історик вивчає су-

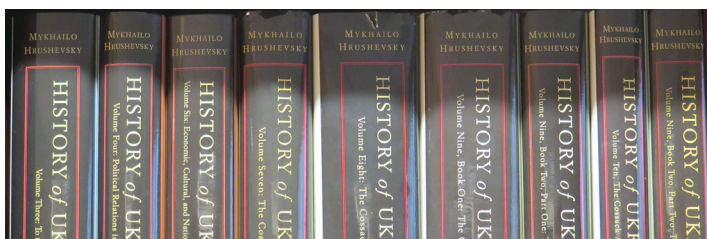
спільний лад, громадське управління, церковну організацію та обставини, що призвели до розколу в Русинсько-Українській церкві. Розповідь Грушевського ґрунтується на вичерпному дослідженні документів та наукової літератури про Велике князівство Литовське та Королівство Польське, що стосуються життя на українських теренах. Він вивчає наявні джерела та обговорює історичні терміни, аналізуючи складні взаємовідносини між різними верствами населення на цих землях. Зосередившись на русинсько-українському населенні, він, проте, досліджує інші етнічні групи (поляків, євреїв, вірмен та литовців).

Порівнюючи події на українських землях, що перебували під пануванням Литви, з тими, що були під пануванням Польщі, Грушевський виділяє відмінності в їхньому управлінні та в суспільному ладі, особливо після Люблінської унії (1569). Він особливо критично ставиться до наслідків прийняття моделі польського дворянського суспільства з наслідками підкорення селянства та занепаду міст. Простеживши еволюцію та структури Православної церкви, він вивчає зародження Уніятської церкви, що завершилося Брестською унією (1596) — подією, що похитнула самі основи українського суспільства.



Разом з томами 4 та 6, том 5 містить перше повне дослідження України між періодом, який Грушевський вважав падінням княжої Руси, та відродженням козацької доби. Тут яскраво проявляється відданість Грушевського питанням вивчення народних мас — підхід, який дозволив йому відслідкувати наступництво в українській історії крізь часи бездержавності та пов'язаного з цим відчуження еліт. Вступ до цього англomовного видання аналізує внесок історика в науку. Вичерпний словник тлумачить терміни, якими суттєво наповнений текст. Кожне з одинадцяти бібліографічних посилань Грушевського доповнюється оглядом пізніших досліджень та публікацій. Заново складена бібліографія включає всі джерела та публікації, згадані Грушевським. Дві мапи, два додатки, таблиці лінійок та вичерпний покажчик доповнюють працю.

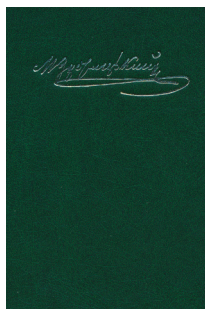
Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
Іхii + 550	тверда	978-1-894865-54-8	119,95 \$



Примітка. Передпалата на повне видання «Історії України-Руси» М. Грушевського англійською мовою коштує 1 100 \$.

## Видання, що вийшли за підтримки КІУСу

### Третій том зібраних праць історика та експерта Бойківщини



**Михайло Зубрицький. «Зібрані твори і матеріали у трьох томах. Том 3: Газетні публікації, етнографічні та архівні матеріали»**

Ця публікація завершує тритомне видання зібраних творів отця Михайла Зубрицького (1856–1919), історика та етнографа Бойківщини у Західній Україні. Під редакцією Франка Сисина, директора Центру ім. Петра Яцика КІУСу, ця велика праця містить газетні статті Зубрицького (які часто повідомляють про поточні справи), етнографічні дописи до наукових журналів та різні, раніше не опубліковані архівні матеріали. Зібрані праці спільно надруковані Програмою дослідження модерної історії та суспільства України ім. Петра Яцика (Програма ім. Яцика у Львові), Інститутом історичних досліджень Львівського національного ун-ту ім. Івана Франка, Інститутом етнографії Національної академії наук України та Науковим товариством ім. Шевченка в Канаді та Львові. Том 3 був опублікований видавництвом «Літопис» у Львові за фінансової підтримки із спадщини покійного Едварда Бродацького (1926–2007).

Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
1024	тверда	978-966-8853-85-2	44,95 \$

### Двотомне видання творів забутого українського соціолога

#### Ольгерд Іполит Бочковський. «Вибрані праці та документи»

Двотомне видання, укладене та відредаговане Мирославом Чехом та Ольгою Гнатюк, подає вибрані твори та документи



видатного, проте забутого українського соціолога польського походження Ольгерда Бочковського (1885–1939), який є одним з головних відкриттів української соціології в останні десятиліття. Народжений у Херсонській області на півдні України, він емігрував до Праги в 1905 р.

Викладав в Українському вільному ун-ті в Празі та в Українській академії хліборобства в Подєбрадах. Протягом 1917–20 рр. він був членом української дипломатичної місії в Чехословаччині. У 1933 р. він очолив, так званий, «Комітет допомоги голодним на Україні», який допомагав жертвам Голодомору в Україні, а 5 вересня 1933 р. звернувся з «Відкритим листом» до колишнього прем'єр-міністра Франції Едуарда Ерїурда, який заперечував голод в Україні.

Як соціолог, Бочковський спеціалізувався у вивченні націоналізму та процесів націєтворення. Перший том цього видання містить його ранні твори, такі як «Поневолені народи царської імперії, їх національне відродження та автономне прямування» (1916), де Бочковський представляє теорію про перетворення підкорених народів у сучасні нації. Другий том включає його більш розлогі дослідження, такі як «Боротьба народів за національне визволення» (1932) та «Вступ до націоналізму» (1934), де Бочковський представляє свої теорії сучасного націєтворення. Опубліковано видавництвами «Дух і літера» та «Україна модерна» (Київ—Львів, 2018) за підтримки Програми ім. Яцика у Львові.

Том	Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
Том 1	703	тверда	978-966-378-575-2	44,95 \$
Том 2	973	тверда	978-966-378-591-2	44,95 \$

### Біографія західньо-українського та еміграційного археолога



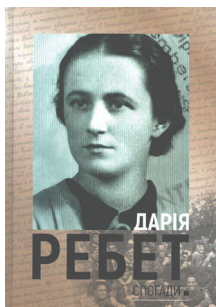
#### Тарас Романюк. «Ярослав Пастернак. Життєпис вченого»

Дослідження Тараса Романюка «Ярослав Пастернак. Життєпис вченого» (Серія монографічна, число 4, Львів: Манускрипт—Львів, 2018. 424 с.) присвячене життю та творчості видатного українського археолога Ярослава Пастернака. Здобувши освіту у Львові та Празі, Пастернак брав участь у понад шістдесяти археологічних експедиціях у Західній Україні та Чехословаччині.

Найважливішою з цих експедицій були його розкопки Галича часів Київської Руси, що тривали в 1939–41 рр. Пастернак опублікував численні дослідження про передісторію Західної України, а також про археологію України. Його біографія відображає долю багатьох українських інтелектуалів під час бурхливого 20 ст. Він народився в Австро-Угорській імперії, здобув найвищу академічну ступінь у Чехословаччині, фахово працював спочатку у Другій Польській Республіці, а після того, як був змушений емігрувати під час Другої світової війни, провів свої останні роки в Торонті. Ця монографія аналізує як біографію Пастернака, так і його внесок у археологічні дослідження та науку. Опубліковано монографію у Львові у видавництві «Манускрипт» за підтримки Програми ім. Яцика у Львові.

Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
423	тверда	978-966-2067-37-8	49,95 \$

## Книжка спогадів дружини націоналістичного лідера



### «Дарія Ребет: Спогади»

Ця книжка ґрунтується на розлогу інтерв'ю з видатною політичною лідеркою та публіцисткою Дарією Ребет, записаному й підготовленому до друку істориком Петром Потічним. Її чоловіком був Лев Ребет, провідний член Організації українських націоналістів (ОУН), а сама вона відіграла важливу роль в ОУН (включно з її жіночими групами) і була однією з організаторів та членів президії Української головної визвольної ради (УГВР). На час

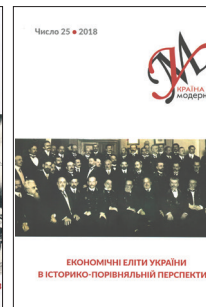
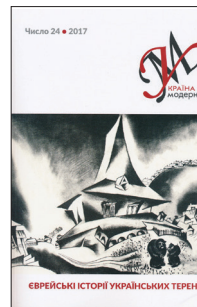
запису цього інтерв'ю Дарія Ребет очолювала Політичну раду ОУНз (за кордоном). Її спогади пропонують унікальний погляд на ОУН зсередини, проливаючи світло на багато маловідомих аспектів внутрішньої історії і функціонування цієї організації на різних етапах її розвитку.

Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
176	тверда	978-966-2067-45-3	34,95 \$

### Два нові спеціальні випуски журналу «Україна модерна»

Науковий журнал «Україна модерна», який підтримується Програмою ім. Яцика у Львові є одним із провідних історичних

журналів в Україні. Спеціальний випуск № 24 (2017) присвячено єврейській тематиці в історії України і містить п'ять наукових есе, три статті з оглядами книжок та інші рецензії книжок, а також дискусійний форум, присвячений книзі Тимоті Снайдера «Чорна земля. Голокост як історія та попередження».



Спеціальний випуск № 25 (2018) присвячений історичній аналізі економічних еліт в Україні. У цьому випуску представлено стислий виклад наукової конференції, що відбулася в Ессені 2017 р., під назвою «Друзі чи вороги трансформації? Економічні еліти в Україні з історичної та порівняльної точки зору», а також розширений виклад декількох тем, які були розглянуті на цій конференції.

Число	Обсяг	Палітурка	ISBN	Ціна
№ 24	316	м'яка	[ISSN]2078-659X	14,95 \$
№ 25	400	м'яка	[ISSN]2078-659X	14,95 \$

## «Енциклопедія України в Інтернеті» — це найголовніший проєкт та всесвітньо відома візитівка КІУСу

Проєкт «Енциклопедія України в Інтернеті» (ЕУІ), розпочатий КІУСом у 2001 р., впродовж багатьох років є найбільш впливовим та популярним проєктом інституту. Щодня майже 1 500 осіб з різних країн світу відвідують вебсайт ЕУІ та отримують доступ до інформації — від студентів та науковців, дипломатів та журналістів — до пересічних людей, які прагнуть дізнатися про Україну. Сайт ЕУІ є цінним джерелом вільного доступу з величезною добіркою достовірної інформації з усіх питань щодо України, її історії, народу, географії, суспільства, економіки, діаспору та культурну спадщину.

Нині сайт ЕУІ містить понад 7 700 детальних статей та енциклопедичних нотаток, що супроводжуються тисячами мап, фотографій, ілюстрацій, таблиць та звукових файлів. Минулого року д-р Марко Р. Стех, керівник проєкту ЕУІ, продовжував керувати редагуванням статей, додавати нові записи та розповсюджувати щомісячні електронні інформаційні бюлетені з тими чи іншими темами ЕУІ. До того ж триває процес оновлення матеріалів та написання нових статей; окрім д-ра Стеха, в цьому процесі бере участь відповідальний редактор ЕУІ Роман Сенкусь. На жаль, у січні 2019 р. раптово помер член команди, старший редактор ЕУІ Андрій Макух; нам бракуватиме його особистості, відданості справі та досвіду.



У значному позитивному розвитку протягом звітнього періоду проєкт ЕУІ отримав дуже щедру пожертву в розмірі 400 000 \$ від Українського будинку для літніх громадян ім. Тараса Шевченка (Віндзор) Inc. Ця пожертва призначена для праці над ЕУІ Торонтським відділення КІУСу в провінції Онтаріо. Канадська фундація українських студій (КФУС) як багаторічна прихильниця та жертводавиця ЕУІ виділила грант у розмірі 25 000 \$ та додала ще 25 000 \$ як частковий внесок (у рамках програми подвоєння добровільних пожертв) до пожертви Віндзорського дому для літніх громадян. Досить успішна кампанія зі збору коштів 2018-19 рр. дозволить проєкту ЕУІ значно розширити свою діяльність у наступні роки.

[encyclopediaofukraine.com](http://encyclopediaofukraine.com)

## «Схід/Захід: Журнал українознавчих студій»

«Схід/Захід: Журнал українознавчих студій» (СЗЖУС) — це академічний онлайн-журнал, спонсорований КІУСом та редактований д-ром Світлоною Крис із Університету МакЮвена в Едмонтоні.

У період з 1 липня 2018 р. по 30 червня 2019 р. СЗЖУС підготував два випуски.

Том 5, № 2 (осінь 2018 р.) — це спеціальний тематичний випуск під назвою «Мова, ідентичність та ідеологія в українських засобах масової інформації» під редакцією Володимира Кулика та Алли Недашківської. Він містить шість статей, тематичний розділ оглядів книжок, які доповнюють фокус випуску, та перелік регулярних оглядів книжок. Цей випуск повинен зацікавити колег, дослідження яких стосуються вивчення мови, засобів масової інформації та діаспори.

Том 6, № 1 (весна 2019 р.) містить частину II спеціального тематичного розділу «Українознавство в Канаді від 1950-х років» (частина I з'явилася у т. 5, № 1, 2018 р.). Цей розділ (під



Д-р Світлана (Лана) Крис, головна редакторка СЗЖУСу.

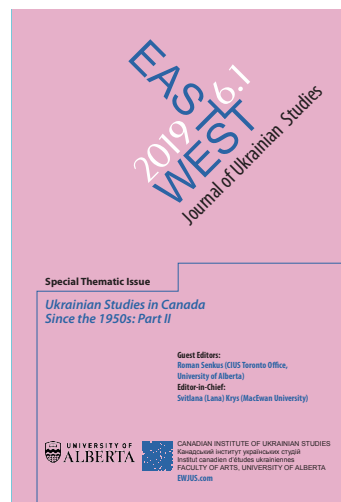
редакцією Романа Сенкуся) містить дві статті, в одній з яких досліджено історію створення КІУСу в Едмонтоні, а в іншій йдеться про вивчення історії та теології Української церкви в Канаді. Крім того, у випуску є три регулярні статті — про президентські вибори в Україні 2010 р., розвиток української філософської думки та пострадянський перехід у Східній Європі, а також огляди книжок.

Журнал «Схід/Захід: Журнал українознавчих студій» є у вільному доступі в мережі Інтернет безкоштовно та без підписки, але відвідувачам пропонується зареєструватися на вебсайті СЗЖУС для отримання новин. Журнал «Схід/Захід» було включено до Довідника журналів у вільному доступі та до Довідника періодичних видань Асоціації сучасних мов.

У 2018 р. СЗЖУС отримав фінансування від Альбертської Фондації сприяння українській освіті для забезпечення запланованих щорічних публікацій.

Усі випуски СЗЖУС доступні на вебсайті:

 [ewjus.com](http://ewjus.com)



Обкладинка журналу (Дизайн логотипу журналу та обкладинки Галини Клід/КІУС.)

## Проект «Цифрові архіви КІУСу»

Минулого року Олександр Панкєєв та Віта Яковлева, координатори проекту «Цифрові архіви КІУСу», працювали над розширенням збірок, додаючи найновіші публікації. Наприклад, добірку книжок було оновлено декількома новинками, у тому числі публікацією 2016 р. «Нові внески до історії української мови».

Значно розширилася аудіовізуальна збірка. Нині вона містить аудіозаписи вибраних семінарів КІУСу та його щорічні лекції, а також конференції та «круглі столи». Особливий інтерес викликають доповнення до архівів матеріалів історичної конференції 1977 р. «Ukrainian Canadians, Multiculturalism, and Separatism: An Assessment» (Українські канадці, багатокультурність та сепаратизм. Оцінка) та конференції на відзнаку сторіччя українців у Канаді «Ukrainian Centenary Conference» 1991 р.



Зліва направо: Емілі Жені, фахівець з друкування та оцифрування; Олександр Панкєєв, координатор з наукових комунікацій; Соня Беє, керівниця бібліотечних послуг з друкування та цифрової продукції; Віта Яковлева, наукова співробітниця; Мішел Брейлі, бібліотечарка проекту цифрових ініціатив.

(Світлана: Джесіка Зихович/КІУС.)

Навіть не шукаючи нічого конкретного, ви можете відкрити щось нове, просто натиснувши кнопку «Browse Collections» у верхньому правому куті меню на вебсайті.

«Проект цифрових архівів КІУСу був корисним ресурсом для мене під час написання дисертації. Матеріали добре систематизовані, легко знаходяться та доступні. Вебсайт зручний для користувачів та допоміг мені заощадити багато часу. Я вдячна колективу КІУСу за цю важливу роботу», — сказала Дарія Полянська, (донедавна) докторантка катедри сучасних мов та культурних досліджень Альбертського

ун-ту. За словами Сергія Єкельчика, професора історії та слов'янських студій Університету Вікторії та президента Канадської асоціації українознавства, «Архів КІУСу в Інтернеті є скарбницею для дослідників. Рідкісні публікації, звіти про дослідження та зображення, що там представлені, свідчать про неабиякий внесок Інституту в українознавство в Канаді та у всьому світі».

Ознайомитись з цифровими архівами КІУСу можна на вебсайті:

 [cius-archives.ca](http://cius-archives.ca)

# Центр досліджень історії України ім. Петра Яцика та Програма вивчення модерної української історії і суспільства ім. Петра Яцика

## Центр досліджень історії України ім. Петра Яцика

Минулого року Центр ім. Яцика КІУСу продовжував зусилля із завершення свого великого тривалого проєкту — англomовного перекладу багатотомової «Історії України-Руси» Михайла Грушевського (ППГ). Зокрема, був опублікований п'ятий том, який охоплює XIV — XVII століття. Уляна Пасічник була його відповідальною редакторкою, а редактором-консультантом був д-р Мирон Капраль. Том спонсорувала (нині покійна) д-р Марія Фишер-Слиж на згадку про своїх батьків — д-ра Адольфа та Ольгу Слиж. Видання було опубліковане за підтримки спадщини покійного Едварда Бродацького та Фондації Темертеїв і презентоване у червні 2019 р. на конференції Канадської асоціації славистів у Ванкувері. 24 жовтня 2019 р. відбулася дуже успішна й велелюдна презентація тому в Торонті, де головним промовцем виступив Владика Борис Гудзяк. Також просунулись роботи з редагування другого тому, в якому йдеться про Русь у XI–XIII століттях. Цей том буде опублікований восени 2020 р. Таня Плавущак-Стех є відповідальною редакторкою, а професор Кристіан Раффенспергер — редактором-консультантом. Публікація другого тому — останнього тому перекладу — буде супроводжуватись серією презентацій, що відзначатимуть завершення праці над перекладом «Історії України-Руси» Михайла Грушевського.

Центр ім. Петра Яцика організував панельне засідання на щорічній конференції Асоціації славистичних, східноєвропейських та євразійських студій (АСЕС), що відбулася в Бостоні в грудні 2018 р., для обговорення значення англomовного видання «Історії» Грушевського. У засіданні, де головував головний редактор ППГ проф. Франк Сисин, взяли участь проф. Роберт Фрост (Абердінський ун-т), один із редакторів-консультантів четвертого тому; Кристіан Раффенспергер (Віттенберзький ун-т), консультуючий редактор другого тому; відповідальна редакторка ППГ



Панельне засідання Центру ім. Петра Яцика на конференції АСЕС у Бостоні.

Зліва направо: Роберт Фрост, Уляна Пасічник, Брайан Дейвіс, Франк Сисин, Кіра Стівенс, Кристіан Раффенспергер.



Учасники та організатори презентації 5-го тому в Торонті.

Стоять (зліва направо): Таня Плавущак-Стех, Митрополит Борис Гудзяк, Франк Сисин, Надя Яцик, Марко Р. Стех, Андрій Фединський, Христіана Фединська та о. Петро Галадза. Сидять (зліва направо): Уляна Пасічник, Дарія Даревич і Марта Олійник.  
(Світлина: Микола Сварник.)

Уляна Пасічник; проф. Кіра Стівенс (Колгейтський ун-т); проф. Брайан Дейвіс (Тексаський ун-т, Сан-Антоніо).

Продовжується низка проєктів, присвячених історії України від середини XVII століття до нашого часу.

Д-р Сергій Біленький, який досліджує історію України 19-го століття, був нагороджений книжковою премією Американської асоціації українознавства за свою монографію про Київ з 1800 по 1905 рр. (Видавництво Торонтського ун-ту). Д-р Зенон Когут також провадив дослідження і редагування, працюючи над своєю майбутньою монографією про формування



Д-р Сергій Біленький

ідентичності, політичної думки, історичного оповідання та політичної культури в козацькій Україні (1569–1720-і роки). Відновлювальний грант від Східноєвропейського дослідного інституту ім. В. К. Липинського у Філадельфії дозволив Центру ім. Яцика КІУСу залучити д-ра Ларису Білоус науковою співробітницею для допомоги д-рові Когуту.

Д-р Володимир Склокін з Українського католицького ун-ту у Львові приєднався до д-ра Сисина та д-ра Когута у складанні тому перекладів про Україну XVIII століття. Марта Скорупська здійснює переклад, а д-р Білоус виконує функції координаторки проєкту.

Центр ім. Яцика КІУСу також співпрацював з Українсько-канадським дослідно-документаційним центром (Торонто) над публікацією англomовного перекладу інтерв'ю з канадськими жінками українського походження для книжки «Незвичайне життя пересічних жінок», що є проєктом Програми вивчення модерної української історії і суспільства ім. Петра Яцика (Програма ім. Яцика у Львові). Протягом минулого року центр завершив роботу над книжкою Ярослава Грицака «Іван Франко та його спільнота» (опублікована спільно видавництвами КІУСу та «Academic Studies Press»). Книжка була презентована у грудні 2018 р. на конференції АССЕС у Бостоні перед аудиторією з понад 150 осіб в Українському науковому інституті Гарвардського ун-ту. Центр ім. Яцика КІУСу брав участь у підготовці книжки Адама Святека «Образ «русина польської нації», яка буде спільною публікацією Видавництва КІУСу та Księgarnia Akademicka (Краків). Центр спонсорує переклад збірки статей проф. Володимира Кравченка.

У міжнародних наукових колах проф. Сисин є членом дорадчого комітету Українсько-німецької комісії істориків.

### Програма вивчення модерної української історії і суспільства ім. Петра Яцика

Під керівництвом проф. Ярослава Грицака з Українського католицького ун-ту Програма вивчення модерної української історії і суспільства ім. Петра Яцика є складовою Центру ім. Яцика КІУСу. Програма ім. Яцика у Львові заснована у 2009 р. через пожертву Освітньої фундації ім. Петра Яцика, і реалізує конкретні проєкти, які забезпечуються щорічним доходом від основного капіталу фонду.

У звітному періоді Програма ім. Яцика у Львові завершила багаторічний видавничий проєкт третім томом зібраних праць Михайла Зубрицького (1856–1919), відомого українського галицького громадського діяча, етнографа та історика-краєзнавця. Працівники Програми ім. Яцика у Львові також брали участь у редагуванні, підготовці анотацій та друковані спогадів політичної активістки й письменниці Дарії Ребет (1913–2012).

У 2017 р. Програма ім. Яцика у Львові запустила україномовну видавничу серію «Україна. Європа — 1921–1939», яка висвітлює неопубліковані або маловідомі матеріали з української проблематики першої половини ХХ ст. Минулого року було видано або відредаговано серію з трьох книжок: другий том зібраних творів Ольгерда Бочковського (1885–1939), дуже цікавої та оригінальної постаті з



Програма ім. Яцика у Львові бере участь у семінарі «Регіональність у сучасній Україні: Центральна та Східно-Центральна області» (м. Київ).

українських емігрантських кіл, політичного мислителя. Його твори не були відомі впродовж десятиліть, і ця збірка має на меті виправити цю ситуацію. Друга публікація у цій серії — це збірка архівних матеріалів про польську «пацифікацію» українців Галичини в 1930 р., укладена та з передмовою д-ра Романа Висоцького. Третьою книжкою, що готується до друку, є щоденник Мирона Кордуби (1876–1947), званого історика й учня М. Грушевського, що висвітлює 1918–25 рр., коли він брав активну участь у західноукраїнському політичному житті.

Книжки про Ребет й Бочковського та праця Висоцького були презентовані на Книжковому форумі 2018 р. у Львові. Відео презентацій та короткі огляди книжок можна знайти на сайті:

[uamoderna.com/videoteka/ukraina-evropa](http://uamoderna.com/videoteka/ukraina-evropa)

Програма ім. Яцика у Львові здійснила переклад з їдишу українською мовою мемуарів галицького єврейського історика, журналіста та інтелектуала д-ра Рейвена Фана (1878–1939/1944), який підтримував Західноукраїнську Народню Республіку в 1919 р. Інший проєкт стосувався запису та анотування щоденників провідного українського історика та одного із засновників КІУСу проф. Івана Лисяка-Рудницького (1919–84), які вийшли друком восени 2019 р. Цього ж року в Києві було опубліковано дещо перероблене видання історичних нарисів Рудницького. Опублікована спершу у 1994 р. як перший випуск україномовної серії Центру ім. Яцика КІУСу, ця двотомова праця була здебільшого недоступною з 1990-х років.

Наукова співробітниця Програми ім. Яцика у Львові д-р Ліліана Гентош і далі працює над біографією останніх п'яти років (1939–44) життя митрополита Андрея Шептицького на основі нових архівних документів та інших матеріалів, які вона знайшла в архівах Ватикану. Д-р Олександр Мотиль (Ратгерський ун-т) підготував до публікації спогади своїх батьків.

Співробітники Програми ім. Яцика у Львові продовжували працювати над спогадами проф. Ігоря Шевченка (1922–2009), що ґрунтуються на інтерв'ю з ним, яке взяла д-р Лідія Стефановська у 2000-х роках. Триває праця над спогадами Ярини Козак, діючої членкині ОУН та зв'язкової між генералом Романом Шухевичем з Української повстанської армії та лідером ОУН Степаном Бандерою під час Другої світової війни.

Проф. Ярослав Грицак, закінчив працю над двома книжками з історії України. Одна з них — перероблене видання його історичних нарисів (1996) з новими передмовою та післямовою, опублікована видавництвом «Yakaboo» влітку 2019 р. Друга — глобальна історія України, яка буде передана пізніше цього року до Видавництва Старого Лева.

Провідним проєктом Програми ім. Яцика у Львові є щорічний журнал «Україна Модерна».

[uamoderna.com](http://uamoderna.com)



Д-р Ліліана Гентош

# Центр українсько-канадських студій ім. Петра і Дорис Кулів

## Здобутки з-поміж змішаних емоцій

Неочікувана смерть 18 січня 2019 р. нашого давнього колеги у КІУСі і друга Андрія Макуха суттєво позначилась на роботі Центру українсько-канадських студій ім. Кулів (Центр ім. Кулів). Однак, багато що було здійснено впродовж 2018/2019 академічного року, і Центр ім. Кулів продовжуватиме вшановувати пам'ять Андрія, виконуючи своє непохитне зобов'язання провадити і поширювати дослідження про українців у Канаді та українську діаспору в усьому світі.

Директор КІУСу Ярослав Балан, виконуючи водночас обов'язки координатора Центру ім. Кулів, виділив час у своєму напруженому графіку праці для продовження деяких власних проєктів та інтересів у царині українсько-канадських студій. Зокрема, саме його тривала праця над вивченням діяльності канадської журналістки Реї Клайман, яка робила репортажі про ранні етапи Великого голоду в Україні, привернула найбільшу увагу з боку науковців і громадськості. Внаслідок цього, Ярослава було запрошено виступити з доповідями про неї під час двох симпозіумів: «Жінки та Голодомор-геноцид. Жертви, виживальці і злочинці», що відбувся 5 жовтня 2018 р. в Ун-ті штату Каліфорнія у Фресно, та «Голодомор: Свідки Великого голоду в Україні 1932–1933 років, Міжнародній симпозіум», що був підтриманий Центром європейсько-євразійських досліджень Національного інституту східних мов і цивілізацій, який відбувся у Парижі 9 листопада 2018 р.

У той сам час, документальний фільм «Hunger for Truth: The Rhea Clyman Story» (Спрага на правду. Історія Реї Клайман), де було використано його дослідження, вийшов на екрани у Торонті, Лондоні (Великобританія), Філадельфії, Нью Йорку, Далласі і Сан-Франциско.

Ви можете подивитися прем'єру цього фільму в Канаді за цим посиланням:

<https://tinyurl.com/v6epnpg>

На конференції Канадської асоціації славистів, що відбулась 26-28 травня 2018 р. в Університеті Риджайни, п. Балан виголосив доповідь «Неортодоксальна передісторія створення у 1918 р. Української Греко-Православної Церкви Канади», а Андрій Макух доповідав про «Ранні роки Української Православної Церкви у США». 21-22 червня Ярослав і Сергій Ціпко презентували свої дослідження під час інавгураційного Науково-практичного конгресу із канадознавства «Україна — Канада», що відбувся у Східноєвропейському національному ун-ті ім. Лесі Українки (м. Луцьк) за спонсорської підтримки КІУСу.

У подальшому, також у червні, Ярослав взяв участь у роботі секції Міжнародного конгресу українців, що відбувся у Києві, де говорив про роль українців у започаткуванні канадської багатокультурності.

Тим часом Центр ім. Кулів ініціював і опікувався різними іншими починаннями, що присвячені висвітленню українського досвіду у Канаді. Одним із значущих здобутків Центру

ім. Кулів стало отримання копій більш як вісімдесяти п'яти списків (загалом приблизно 1 700 сторінок) громадян Австро-Угорщини (серед яких — багато українців), що утримувалися у канадських таборах для інтернованих осіб під час Першої світової війни. Складені працівниками Червоного Хреста США, ці списки містять безцінні деталі про тих осіб, які були ув'язнені канадською державою як іноземці «ворожої національності» відповідно до Закону Про воєнні заходи. Копії цих документів були передані деяким науковцям, які вивчають питання інтернування, та є доступними для усіх зацікавлених.

Водночас значного поступу досяг науковий співробітник центру Винстон Герелюк, який досліджує українську складову робітничих сил в Альберті. Винстон зробив декілька виступів про свої дослідження, а також виголосив доповідь на Конференції Сторіччя Вінніпезького загального страйку 1919 р. «Building a Better World: 1919–2019» (Побудова кращого світу: 1919–2019), що відбулася 9-11 травня 2019 р. у Вінніпезькому ун-ті. Для допомоги Винстону у його праці та з метою розширити вивчення життя українсько-канадської громади у часи Другої світової війни, було укладено контракт з двома незалежними науковцями для аналізу публікацій за вибрані роки у газетах «Канадський фермер» та «Новий шлях».

І нарешті, завдяки вихідному фінансуванню від Інституту перспективних досліджень ім. Кулів Альбертського ун-ту, Центр ім. Кулів КІУСу успішно завершив пілотний проєкт створення ускладненого вебсайту з доступом до демографічних даних про українців у Канаді, з використанням інтерактивних карт і діаграм. Працюючи під керівництвом д-ра Джилліан Стівенс з факультету соціології Альбертського університету та професора-емерита Олега Воловини із Університету Північної Каролайни, д-р Світлана Полякова із Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України змогла створити попередній інтерактивний сайт, який демонструє різні статистичні аспекти української присутності в Канаді.

І останнє, але не менш важливе: д-р Ціпко, координатор Ініціативи з досліджень української діаспори Центру ім. Кулів КІУСу, який водночас є заступником директора КІУСу з наукових досліджень, продовжив свою працю з укладання періодичної збірки новин «Українці за кордоном». Його книжка «Ukrainians in Argentina, 1897–1950: The Making of a Community» (Видавництво КІУСу, 2011) вийшла друком еспанською мовою під назвою «Los ucranianos en la Argentina: La formación de la colectividad 1897–1950» (Buenos Aires: Editorial Antigua, 2018). Сергій був присутній на презентаціях книжки в містах Буенос-Айрес та Апостолес в Аргентині.



# Програма вивчення сучасної України

У 2018 р. Програма вивчення сучасної України (ПВСУ) скликала напівформальну Дорадчу раду на 2018–20 рр., створивши, таким чином, мережу всесвітньо відомих науковців та громадських діячів із Канади, США, ЕС та України. Серед її членів — Марта Богачевська-Хом'як, Олексій Гарань, Андрея Копилець, Олександр Мотиль, Михайло Саварин, Андреас Умланд, Марсель Г. ван Герпен та Ендрю Вилсон.

У співпраці з катедрою всесвітньої історії Харківського національного ун-ту ім. Каразіна, ПВСУ започаткувала декілька масштабних міжнародних проєктів. Одним з таких проєктів була наукова конференція «1918 рік в історії Центрально-Східної Європи. 100-річчя проголошення незалежності УНР та відродження Польської державності», організована спільно Харківським ун-том ім. Каразіна, Харківським національним ун-том міського господарства ім. О. М. Бекетова і Науково-дослідним інститутом полоністики Чорноморського національного ун-ту ім. Петра Могили в Миколаєві, а також Університетом ім. Марії Склодовської-Кюрі у Любліні та Університетом ім. Миколая Коперника у Торуні. Цю подію спільно спонсорували КІУС та Генеральне консульство Республіки Польща у Харкові. Головні теми, які розглядалися під час конференції, торкалися Варшавського договору 1920 р. і його сучасних проявів в українсько-польських стосунках, їхню історичну пам'ять та політику, і проблеми репатріації обох народів.

23 листопада 2018 р. в Каразінському ун-ті відбулась друга конференція під назвою «Чорне море та Причорномор'я як контактна зона цивілізацій і культур». У рамках цієї події ПВСУ організувала та спонсорувала круглий стіл на тему: «Проблеми регіональної безпеки та інтеграції в умовах глобалізації. Від концепції Міжмор'я ХХ століття до проєкту Тримор'я ХХІ століття». У конференції, яка транслювалася в Інтернеті через Facebook, взяли участь понад сімдесят фахівців цієї галузі з дев'яти країн. Модераторами круглого столу були проф. Володимир Кравченко, директор ПВСУ КІУСу, та проф. Анатолій Круглашов, директор Науково-дослідницького ін-ту європейської інтеграції та регіональних досліджень Чернівецького національного ун-ту ім. Юрія Федьковича. Д-р Олексій Полегкий, одержувач



*Джессіка Зихович з представниками платформи культурних ініціатив «Ізоляція» під час відвідин Лисичанського краєзнавчого музею.*

*Зліва направо: Фльорі Гантер, Микола Скурідін, Катерина Рубан і Джессіка Зихович. (Світлина: Дмитро Чепурной.)*

Постдокторської стипендії вивчення модерної та сучасної України ім. Джанет Байдужої КІУСу, виступив із доповіддю на тему «Ідея Міжмор'я в зовнішньополітичному дискурсі української та польської еліт». Заплановано публікацію матеріалів обох конференцій.

Продовжується довготерміновий проєкт під назвою «Економічні еліти України і Центрально-Східної Європи.

Порівняльно-історична перспектива», що виконується спільно Українським католицьким ун-том у Львові, Східноєвропейською ініціативою економічної історії та ПВСУ. Цей проєкт був задуманий як міждисциплінарна робітня для обміну результатами досліджень економічних еліт Центрально-Східної Європи та Східноєвропейського регіону з порівняльно-історичної перспективи. Осердям проєкту є вивчення впливу економічних еліт на політику, економіку, соціальні структури та культуру, а також сприйняття громадськістю багатства та могутності заможних.

У рамках цього проєкту відбулася дискусійна секція у Центрі міської історії Центрально-Східної Європи під назвою «Малі розбіжності» Східної Європи доби імперій. Інституції, економічний розвиток, периферійність». У дискусії взяли участь кілька відомих міжнародних експертів: Трейсі Деннісон (Каліфорнійський технологічний ін-т), Макс Шульце (Лондонська школа економіки та політичних наук), Джейкоб Вайсдорф (Університет Південної Данії), Тимофій Брік (Київська школа економіки) та Олена Петренко (Рурський ун-т Бохума). Щоб ознайомитися з додатковою інформацією, відеозаписами та фотографіями, перегляньте ці посилання:

Програма робітні:

[keui.wordpress.com/2018/10/19/the-economic-elites-of-ukraine/](https://keui.wordpress.com/2018/10/19/the-economic-elites-of-ukraine/)

Панельна дискусія у Центрі міської історії Центрально-Східної Європи, 28 березня 2019 р.:

[tinyurl.com/y6hucryk](https://tinyurl.com/y6hucryk)

Відеозаписи: англійською та українською мовами:

Англійською: [youtu.be/Ro6sMOYCrU](https://youtu.be/Ro6sMOYCrU)

Українською: [youtu.be/GOK\\_QBucDLo](https://youtu.be/GOK_QBucDLo)

Успіх цього проєкту викликав позитивні відгуки європейських колег ПВСУ. 5 квітня 2019 р. ПВСУ отримала лист від

Джейкоба Вайсдорфа (Ф-т бізнесу та економіки Університету Південної Данії), в якому він висловив свою вдячність за «чудову організаційну роботу» при проведенні семінару «Економічні еліти України і Центрально-Східної Європи. Порівняльно-історична перспектива», яку, за підтримки ПВСУ, провели колеги з Харкова д-р Володимир Склокін та д-р Володимир Куліков. Висловлена зацікавленість проф. Вайсдорфа у майбутній співпраці з ПВСУ є однією із запорок втілення у життя мандату програми — укріплення місця України на інтелектуальній мапі Європи.

І нарешті, проєкт «Самопрезентація багатонаціональних міст в індустріальну та постіндустріальну добу (2018–2020 рр.)» присвячений дослідженню та переосмисленню символічного простору у великих містах Центральної та Південної України, а саме: у Дніпрі, Донецьку, Запоріжжі, Одесі та Харкові. Місця колективної пам'яті, такі, як пам'ятники, практики вшанування та самопрезентації є об'єктами цього дослідження. Цей міждисциплінарний проєкт включатиме аналізу періодичних видань, офіційних документів, візуальних та картографічних матеріалів, спогадів, а також усну історію з метою виявлення деяких ключових перетворень ідентичностей цих місць та їхніх мешканців. Для оновлень та наукових публікацій відвідайте вебсайт проєкту:

 [cityface.org.ua](http://cityface.org.ua)

## Продовження терміну Постдокторської стипендії вивчення модерної та сучасної України ім. Джанет Байдужої

Олексій Полегкий, минулорічний одержувач Постдокторської стипендії вивчення модерної та сучасної України ім. Джанет Байдужої залишиться в КІУСі ще на один рік, і продовжить дослідження трансформації української ідентичності після Євромайдану, зокрема на раніше окупованих територіях Донбасу. Нещодавно він представив результати своїх досліджень на конференції Асоціації з вивчення національностей (2–4 травня) та літньому Конгресі Асоціації слов'янських, східноєвропейських та євразійських студій (14–16 червня 2019 р.).

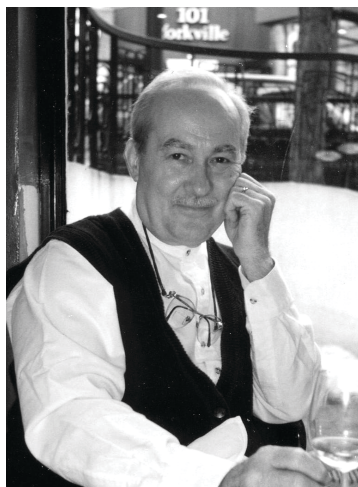


*Д-р Полегкий доповідає на річній конференції Асоціації з вивчення національностей (2–4 травня 2019 р., Нью-Йорк).*  
(Світлина: Володимир Паніотто.)

На початку червня 2019 р. д-р Полегкий перебував у Донецькій області (Краматорськ, Слов'янськ та інші міста), де провів інтерв'ю з людьми, які проживають на територіях, що постраждали під час російсько-української війни. Це польове дослідження мало на меті прослідкувати динаміку зміни ідентичності та громадської думки на Донеччині після 2014 р.

## Програма з української літератури ім. Данила Гусара-Струка

Восени 1918 р. Програма з української літератури ім. Данила Гусара-Струка КІУСу організувала дуже вдале турне по Канаді видатного українського письменника Юрія Андруховича з нагоди публікації його двох нових праць — одна книжка англійською мовою під назвою «My Final Territory» опублікована видавництвом Торонтського ун-ту, та друга —



*Проф. Данило Гусар-Струк (1940–1999).*

українською мовою, «Коханці Юстиції». У період з 20 по 27 листопада 2018 р. програма ім. Данила Гусара-Струка спонсорувала виступи Андруховича в Торонті, Вінніпезі, Едмонтоні та Вікторії, які привернули велику увагу, а наявні книжки були швидко продані.

Іншою важливою ініціативою програми минулого року стала підтримка видання журналу «Ukrainian Literature: A Journal of Translations» (Українська література: журнал

перекладів). Це унікальне видання — єдиний у світі журнал, присвячений виключно публікації перекладів української літератури англійською мовою, тому ідеально вписується у мандат Програми ім. Данила Гусара-Струка. П'ятий том журналу вийшов друкованим та онлайн-версіями ([ukrainianLiterature.org](http://ukrainianLiterature.org)) завдяки спонсорству програми ім. Данила Гусара-Струка. Нарешті, варто згадати, що програма, яка існує вже 19 років, розробляє плани заходів для відзначення своєї 20-ї річниці.



*Після 20-ї Щорічної Меморіальної лекції ім. Данила Гусара-Струка «Фланер у романі 'Місто' Підмогильного» та вшанування пам'яті професора Струка (1 травня 2019 р.).*

*Зліва направо: Оксана Луцишина, Максим Тарнавський та Оксана Пісецька-Струк.*  
(Світлина: КІУС.)



## Методичний центр української мови

Колектив Методичного центру української мови (МЦУМ) на чолі з виконавчою обов'язків директора д-ром Аллою Недашківською, із старшою радницею центру д-ром Оленкою Білаш та науковою співробітницею Оленою Сіваченко продовжує сприяти вивченню української мови, співпрацюючи з професійними та академічними громадами.

Упродовж звітнього періоду МЦУМ підготував та презентував свою багатогранну програму досліджень, де, зокрема, висвітлив теми опанування другої мови та методики викладання іноземних мов (Недашківська та Сіваченко); навчання із використанням другої мови; двомовної освіти та багатомовності (Білаш) та «Вчителі як performers — моделі мови та використання мови». Остання презентація відбулась у рамках семінару (за підтримки МЦУМ), під головуванням д-ра Білаш на конференції Асоціації славистичних, східноєвропейських та євразійських студій у Бостоні у грудні 2018 р. Окрім того, було опубліковано дослідження МЦУМ у галузі залучення

студентів до вивчення мови (Недашківська) та набору дітей до початкової школи (Білаш).

МЦУМ організував в Едмонтоні й Вегревілі серію майстерень для професійного розвитку вчителів: Н. Прокопчук провела майстерні в Едмонтоні і й Вегревілі на тему



Оленка Білаш (л) та Алла Недашківська (п) під час своєї презентації на конференції Асоціації славистів Канади (3 червня 2019 р.).



Школярі початкових класів школи ім. А. Л. Гортон під час відвідин Альбертського ун-ту (8 квітня 2019 р.).

“Ті, хто вивчають мову та учні-носії мови: як об'єктивно оцінювати навчальні досягнення у вивченні української мови в українських двомовних програмах?” згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти. О. Сіваченко провела низку майстерень та вебінарів на тему «Викладання української мови у закладах вищої освіти за допомогою освітніх ресурсів вільного доступу».

У сфері міжнародної діяльності, МЦУМ залишається центром для складання міжнародного іспиту з української мови: сімнадцять учнів Альберти склали його восени 2018 р. Влітку 2019 р. стажистка з України, спонсорована програмою MITACS, займалася каталогізацією бібліотечних ресурсів МЦУМу. На місцевому рівні МЦУМ продовжує розвивати зв'язки з громадою та підтримує розвиток україномовної освіти. Разом з відділом сучасних мов та культурознавства Альбертського університету МЦУМ успішно організував відвідування Альбертського університету учнями 6 класи Української двомовної програми початкової школи ім. А. Л. Гортон у Вегревілі та їхнім учителем Мюрреєм Гавеллом. Учні відвідали заняття з української мови в університеті та влаштували виставу для студентів і викладачів, яка включала сценки «Ріпка» та «Маланка», пісні, поезію, музику й танці.



## Програма релігійних та культурологічних студій

Щороку в рамках Програми релігійних та культурологічних студій КІУСу (ПРКС) проводиться меморіяльна лекція на честь професора Богдана Боцюрківа, «батька-засновника» КІУСу та ПРКС. На цю лекцію запрошуються видатні науковці з української релігійної історії та політики — тем, які були в полі зору досліджень проф. Боцюрківа все його життя.

Цьогорічна лекція Томаса Бремера, професора екуменічної теології та досліджень східних Церков Мюнстерського ун-ту (Німеччина), відбулась 25 лютого 2019 р. В Культурному центрі св. Івана зібралася велика аудиторія на його презентацію «Київ — Константинополь — Москва. Церковний трикутник». Проф. Бремер здійснив глибокий аналіз

минулого й нинішнього православно-го світу Східної Європи для висвітлення актуального питання про (тодішнє) повідомлення Константинопольського Патріарха про надання автокефалії новоствореній Православній Церкві України.

Проф. Бремер викладав екуменічну теологію та студії східних Церков з 1999 р. Його наукові зацікавлення — це православні Церкви на Балканах і в Східній Європі та православно-католицькі міжцерковні стосунки. Він багато писав, і його праці з цих питань широко відомі. Крім того, він був співредактором, разом з д-ром Андрієм Кравчуком, збірки «Churches in the Ukrainian Crisis» (Церкви в українській кризі, 2017).



Д-р Гезер Колман, директор ПРКС.

## Дослідницька ініціатива з питань демократичних реформ в Україні

Дослідницька ініціатива з питань демократичних реформ в Україні (ДІДРУ) — це дослідницький проєкт під керівництвом Альбертського ун-ту, який об'єднав провідних науковців в галузі вивчення сучасних демократичних реформ уряду України у трьох ключових сферах: (1) політика з національних питань, культури й мови; (2) реформа вищої освіти і (3) закон та управління, з огляду на те, як вони започатковуються в Україні та впливають на діаспору в Канаді та за її межами.

Команда з чотирнадцяти дослідників (у тому числі, двох вчених з ф-ту гуманітарних наук та двох — з ф-ту освіти Альбертського ун-ту) представляла дев'ять університетів Північної Америки, Європи та Азії. Спільно вони аналізували, документально підтверджували та розробляли теорії епохального переходу уряду України від пострадянської командної системи до демократичної європейської моделі управління.

Для досягнення своїх цілей учасники ДІДРУ та їхні партнери працювали у таких ділянках:

1. формування нових знань шляхом запрошення 26 нових презентацій від міжнародних експертів; підтримка двох наукових досліджень про стан мови в Україні; організація чотирьох онлайн-конференцій та двох симпозіумів з 84 сесіями із розробки знань; підготовки рецензованої збірки статей; написання статей, книжок та розділів книжок;
2. нарощування студентського потенціалу шляхом залучення десяти аспірантів; розробка вебсайту; проведення експериментів з різними комунікаційними технологіями; моделювання довгострокових цифрових конференцій для освітніх та дослідницьких цілей; обмін інформацією з громадами та розширення зв'язків з партнерськими установами; залучення десяти місцевих та закордонних студентів-інтернів; підтримка та фінансування конкурсів «Трихвилинна доповідь» і, так званої, «Білої доповіді» для студентів в Україні;
3. збирання знань та співпраця з іншими науковцями шляхом розміщення в Інтернеті всіх семінарів та конференцій ДІДРУ під доменним ім'ям RIDRU, які будуть збережені у цифровому архіві бібліотеки Альбертського ун-ту і

залишатимуться доступними для дослідників впродовж десятиліть;

4. експериментування та моделювання довгострокових цифрових конференцій із застосуванням різних комунікаційних технологій для освітніх та дослідницьких цілей шляхом надсилання новин та прес-релізів електронною поштою, трансляція презентацій з усього світу через Skype, інтерактивних Інтернет-конференцій із змішаним навчанням (включаючи конфігурацію з двома діючими довідково-інформаційними інтернет-центрами), розміщення відеозаписів конкурсу «Трихвилинна доповідь», використання соціальних мереж Twitter та Youtube під час онлайн-конференцій для прямої взаємодії в режимі реального часу та створення сторінки у Facebook;
5. формування та зміцнення зв'язків із закладом-господарем — Альбертським ун-том, як між його факультетами, так і між іншими канадськими, американськими, азійськими та європейськими університетами (наприклад, Ун-том МакЮвена, Вашингтонським ун-том, Ун-том штату Індіана, Ун-том Гонконгу та Дрезденським технічним ун-том) та з партнерами в Україні (Інститут політичних та етнічних досліджень НАНУ, УКУ, НаУКМА, Національним ун-том ім. Богдана Хмельницького в Черкасах, Національним ін-том стратегічних досліджень у Києві та Харківським Національним ун-том ім. Каразіна);
6. використання початкового гранту у розмірі 225 000 \$ як базу для отримання додаткового фінансування у сумі 80 300 \$.

Наукові питання, якими керувалась ця дослідницька ініціатива такі: які політичні процеси сприяли або блокували реформи в минулому і що це може сказати реформаторам про майбутнє? чи є програма уряду реальною з огляду на структурні та культурні перешкоди? якому корисному досвіду можна навчитися Україні із подібних реформ, що відбулись у сусідніх країнах? який резонанс цей розвиток має в українській діаспорі в Канаді? які можливості він створює для зовнішньої політики Канади?

Проєктом у цілому керувала д-р Оленка Білаш, яка тісно

співпрацювала з провідниками усіх трьох дослідницьких осередків, щоб створити науково-дорадчі можливості в Альбертському ун-ті. Практики належного управління та верховенства права вивчала команда науковців під керівництвом д-ра Богдана Гарасиміва (за участі Джоанни Гаррінгтон, Линди Рейф та Вейна Ренке з юридичного ф-ту Альбертського ун-ту; професорів політології Олени Ганьківської (Університет Саймона Фрейзера), Томаса Хюгліна



Одна з онлайн-конференцій (2016 р.) ДІДРУ. Виступає (ліворуч) д-р Богдан Гарасимів. Праворуч — керівниця проєкту д-р Оленка Білаш.

(Університет Вільфріда Лур'є), Джульєти Джонсон (Ун-т МакГилла), Аллана Сярофа (Летбриджський ун-т) та Лукана Вея (Торонтський ун-т); професора Брайана Д. Тейлора зі Школи управління Максвела (Сіракузький ун-т) та д-рантки Анастасії Сальникової (Ун-т Саймона Фрейзера).

«Встановлення західньої системи створення основних компетенцій у навчальних програмах» та «Доступність майбутніх університетів для студентської спільноти» були двома основними ідеями реформ, які досліджувала друга команда міжнародних експертів під керівництвом д-ра Оленки Білаш. До складу групи з досліджень реформи вищої освіти входили професори з освіти Роман Петришин та Джеррі Качур (з Альбертського ун-ту), Анатолій Олексієнко (Ун-т Гонконгу), Сергій Квіт, колишній президент Національного ун-ту «Києво-Могилянська академія» (НаУКМА, 2007–14) та колишній міністр освіти України (2014–16), а також професори НаУКМА Тамара Марценюк та Світлана Оксамитна, професор політології Олена Ганьківська (Ун-т Саймона Фрейзера) та стипендіат Постдокторської програми Вічного фонду ім. родини Стасюків у КІУСі Іван Козаченко (Альбертський ун-т).

Третя група дослідників під керівництвом д-ра Алли Недашківської вивчала стратегічний плян уряду України

щодо «Програми національної єдності та підтримки національних меншин», а також реформу державної політики у сфері культури та мови. До складу групи входили Оленка Білаш (Альбертський ун-т), Володимир Кулик (Інститут політичних та етнічних досліджень НАН України, Київ), Світлана Жаботинська (Національний ун-т ім. Б. Хмельницького в Черкасах), Гольгер Куссе та Маріанна Новосолова (Дрезденський технічний ун-т), Галина Яворська (Національний ін-т стратегічних досліджень, Київ) та Світлана Крис (Ун-тет МакЮвена).

В Альбертському ун-ті цей проєкт просувався завдячуючи технологічним навичкам Олександра Панкеєва, який працював з сайтом ДІДРУ, а онлайн-конференціями керував Клеар Пітерс з ф-ту гуманітарних наук.

Проєкт ДІДРУ у 2015–18 роках мав фінансову підтримку з чотирьох джерел, а саме: Інституту передових досліджень ім. Кулів та Канадського інституту українських студій (обидва з Альбертського ун-ту), Українського центру засобів і розвитку Університету МакЮвена та неприбуткової громадської організації Альбертська фундація сприяння українській освіті.

Більше про проєкт:

 [ridru.artsrn.ualberta.ca](http://ridru.artsrn.ualberta.ca)

## Знайомимось: Андрея Копилець, фахівчиня зі збору коштів та зв'язків з громадськістю Альбертського університету

Андрея Копилець — одна із відповідальних працівників відділу розвитку фондів Гуманітарного факультету Альбертського університету. Вона відповідає за зв'язки з громадськістю та збір коштів для факультету. Одна із сфер її діяльності орієнтована на розбудову фінансової підтримки для КІУСу, і вона вдячна нагоді працювати над поглибленням зв'язків між українсько-канадською громадою та університетом на користь КІУСу, а також над просуванням досліджень та експертних знань і досвіду КІУСу в Канаді.

Пані Копилець розпочала свою кар'єру як фахівчиня у галузі зв'язків з громадськістю, письменниця та редакторка журнально-видавничої справи, а згодом зосередилась на зборі коштів. Андрея відшліфувала свою майстерність у щоденній праці на місцевому і національному рівнях як консультантка із залучення й розвитку фондів, а в подальшому вона вдосконалювала свої фахові вміння, працюючи у Добродійній фундації лікарні св. Павла в Саскатуні та Добродійній фундації госпіталю Альбертського ун-ту в Едмонтоні. Вона має диплом бакаляра Альбертського ун-ту, є членкинею всесвітньої Асоціації фахівців зі збору коштів (АФЗК) та є сертифікованою керівницею зі збору коштів.



*Андрея Копилець, фахівчиня зі збору коштів та зв'язків з громадськістю Альбертського університету.*

(Світлина: Karen Sopotyk-Pidskalny Photography.)

Андрея навчалась в Українській двомовній програмі, Рідній школі та в Школі українознавства ім. Івана Франка в Едмонтоні, займалась українськими танцями і діяльністю у Спільноті української молоді. Нині вона бере активну участь в українсько-канадській громаді та в житті парафії Католицької Церкви св. Юрія. Нині Андрея провадить велику добровольчу роботу в громаді, зокрема вона є першою віце-президенткою в Національній виконавчій раді Конгресу українців Канади, віце-президенткою двомовного дорадчого батьківського комітету, членкинею Дорадчої ради Програми вивчення сучасної України при КІУСі, директоркою відділення АФЗК в Едмонтоні та регіоні та була співголовою «Національного дня благодійності» 2019 р., який влаштувала всесвітньою АФЗК.

Андрея захоплюється мистецтвом, культурою і спадщиною та віддана справі будівництва міцних громад. Вона живе в Едмонтоні зі своїм чоловіком та трьома дітьми.

Андрея Копилець вільно володіє українською мовою, і якщо б ви хотіли дізнатися більше про її працю чи про можливості пожертвувати на користь Канадського інституту українських студій, то просимо зателефонувати їй +1 (780) 492-4224.

*In Memoriam*

### «Спочивай з миром, дорогий Андрію»

З глибоким сумом повідомляємо про раптовий відхід у вічність нашого дорогого товариша й колеги Андрія Макуха.

Приголомшлива новина про неочікувану й передчасну кончину Андрія у Торонті викликала смуток й скорботу серед його друзів і колеґ у КІУСі та в українських громадах Торонта, Саскатуну й Едмонтону.

Смерть Андрія залишила велику прогалину в нашому інституті та в українських дослідженнях Канади взагалі, яку буде важко заповнити. Упродовж більше тридцяти років Андрій неочіно сприяв науковій, редакторській і видавничій діяльності КІУСу — як редактор рукописів і співробітник «Енциклопедії України», відповідальний редактор «Енциклопедії України в Інтернеті», науковий координатор Центру українсько-канадських студій ім. Петра і Дорис Кулів (ЦУКСК), заступник директора з досліджень і публікацій НОЦВГ.

Андрій був третім сином, який народився у родині Івана й Катерини Макухів. Він зростав у Летбриджі (Альберта) та Вікторії (Британська Колумбія), навчався в Університеті Вікторії та Альбертському ун-ті, де був одночасно президентом студентських клубів обох університетів (1974–75, 1975–77), а також очолював Союз українського студентства Канади (СУСК, 1977–78). Андрій жив у Саскатуні і працював виконавчим директором Саскачеванської Ради Конгресу українців Канади (1982–86), дослідником в Українському селі культурної спадщини біля Едмонтону (1982–83, 1986–87), а також був лектором відділу Славістичних студій Саскачеванського ун-ту (1984–87) перед тим, як він долучився до редакційного колективу «Енциклопедії України» в Торонтському офісі КІУСу.

Окрім більш ніж три десятиліття праці в проєкті «Енциклопедія України», Андрій також відіграв визначну роль у двох інших підрозділах КІУСу: у Програмі українсько-канадських студій (з 2001; нині — ЦУКСК) та НОЦВГ (з 2012). Він також знаходив час працювати секретарем-скарбником Канадської асоціації українських студій, був останнім



*Андрій Макух*  
(13 березня 1956 р. — 18 січня 2019 р.)

президентом Української асоціації народного дому у Торонті, також членом ради директорів Українсько-канадського дослідно-документаційного центру.

Багато друзів Андрія і його рідні прийшли помолитись за його душу і попроситися з ним на двох панахидах—богослужіннях за нього, що відбулись у Cardinal Funeral Home Annette Chapel у Торонті 21 січня, та в Українській католицькій катедрі св. Йосафата в Едмонтоні 23 січня. Після поховальної літургії у катедрі 24 січня, тіло Андрія було поховане на цвинтарі св. Михайла в Едмонтоні.

Співробітники КІУСу шлють глибокі співчуття донькам Андрія — Ларисі й Тані, його синові Іванові Зенону, його братам Нестору й Степанові, а також їхнім дружинам, дітям, онукам, кузинам і багатьом друзям та колеґам Андрія в Канаді і в Україні. Нам бракуватиме його доброї вдачі, почуття гумору, щедрости, тепла й доброзичливости.

Вічна йому пам'ять!

### Професор Манолій Р. Лупул, 1927–2019



*Проф. Манолій Р. Лупул*  
(14 серпня 1927 р. — 24 липня 2019 р.)

З великою скорботою повідомляємо, що 24 липня 2019 року в м. Калгарі, за три тижні до свого 92-річчя відійшов у засвіти д-р Манолій Роберт Лупул.

Народившись 14 серпня 1927 року у Віллінгдоні (Альберта), він був онуком українських першопоселенців, які емігрували до Канади з Буковини, що на той час була частиною Австро-Угорської імперії. Батьки його батька прибули у 1900 році із села

Ошихліби, а батьки його матері приїхали у 1903 році із місцевості неподалік Лужан. Обидві родини поселилися неподалік одна від одної, у самій серцевині сільськогосподарської смуги українського поселення на північний схід від Едмонтону. Батьки Манолія, Василь та Євдокія (у дівоцтві Ткачук) зустрілися й пізніше одружилися.

У 1944 році Манолію виповнилось 17 років, і він, разом з родиною і двома молодшими братами, Волтером і Вільямом, переїхав до Едмонтону. Здобувши середню освіту у школі ім. Вікторії, він продовжив навчання в Альбертському університеті, де отримав диплом бакаляра з історії (1950), а згодом — диплом бакаляра з педагогіки (1951). У подальшому, впродовж наступних чотирьох років він працював учителем соціальних наук молодших класів середньої школи. Саме тоді у щорічнику українського православного Інституту св. Івана його увагу привернула світлина «привабливої брюнетки з темно-карими очима» на ім'я Наталя Горецький, яка тоді була вчителькою початкової школи у Ньюбруку (Альберта). Донька колишнього депутата

Законодавчої Асамблеї Альберти від Віллінгдону Ізидора Горецького, Наталія відповіла «так» на пропозицію «Роберта/Боба» Лупула у жовтні 1952, і в квітні наступного року вони взяли шлюб. У них народились двоє дітей — Давид (1956) та Ілейн (1960).

Одружившись, Манолій продовжив навчання, здобувши ступінь магістра в Мінесотському університеті в 1955 році, де він спеціалізувався з історії та філософії освіти і вивчав політичні науки. У 1963 році він здобув докторську ступінь за цією ж спеціалізацією у Гарвардському університеті. Новаторська дисертація д-ра Лупула була опублікована у видавництві Торонтського університету у 1974 році як монографія «The Roman Catholic Church and the North-West School Question: A Study in Church-State Relations in Western Canada, 1885–1905» (Римо-католицька церква та питання північно-західньої школи. Дослідження відносин церкви та держави у Західній Канаді, 1885–1905).

Після праці викладачем у Бостонському університеті впродовж одного академічного року, у 1958 році д-р Лупул розпочав академічну працю в Альбертському університеті. У 1970 році він був призначений професором університетського відділу освітніх засад.

На початку 1970-х років д-р Лупул активно долучився до руху на підтримку багатокультурності в Канаді, з переконанням про необхідність державного фінансування мов та культур меншин у Канаді та що канадці українського походження мають повноцінно інтегруватися у всі аспекти багатокультурної спільноти Канади. У цей час він став членом Федерації українських канадських професіоналів і підприємців, де впродовж десяти років був членом національної еگزекютиви цієї організації, включно з трьохрічним терміном на посаді президента (1973–1975). Він також очолював і був заступником голови Консультативної ради з питань



*Якщо б Ви хотіли увічнити світлу пам'ять  
Андрія Макуха чи  
проф. Манолія Р. Лупула...*

Пожертви в пам'ять Андрія Макуха чи Манолія Лупула можна зробити чеком або кредитною картою (онлайн або зателефонувавши до Андрєї Копилець на число 1+780-492-4224).

Чек потрібно виписати на **“The University of Alberta/CIUS,”** зазначивши у полі «Мемо», що Ваша пожертва призначається для:

– the **“Kule Ukrainian Canadian Centre Endowment Fund” (In Memory of Andrij Makuch)**  
або


багатокультурності у 1973–1979 роках. Маючи ці повноваження, він відіграв ключову роль у створенні українсько-англійської двомовної програми у школах Альберти та успішно лобював в уряді Альберти та в Альбертському університеті прийняття рішення про створення і фінансування Канадського інституту українських студій (КІУС). Після заснування КІУСу у 1976 році він був призначений його першим директором і обіймав цю посаду впродовж десяти років.

Завдяки відданості д-ра Лупула, невтомним зусиллям та його далекоглядному керівництву було закладено міцні підвалини того, що КІУС став визначним канадським дослідчим і видавничим центром у галузі українських та українсько-канадських досліджень, а також, разом з Українським науковим інститутом Гарвардського ун-ту, став провідним центром українознавства у західньому світі. Він успішно мобілізував українську громаду на підтримку КІУСу та надихнув і залучив покоління молодих науковців до продовження його праці. Він одночасно просував власні наукові інтереси, публікував численні наукові статті та редагував п'ять збірок статей з питань багатокультурності та різних аспектів життя українців у Канаді. Він особливо захоплювався історією українців у Канаді, взаємозв'язком між багатокультурністю та освітою в Канаді та освітою меншин у Західній Канаді. Серед багатьох відзнак його заслуг була нагорода у 2003 році Орденем Канади. Д-р Лупул переконливо підсумував свою спадщину у праці **«The Politics of Multiculturalism: A Ukrainian-Canadian Memoir»** (Політика багатокультурності. Українсько-канадські спогади), опублікованій видавництвом КІУСу у 2005 році.

Нехай канадська земля буде йому пером.  
Вічна йому пам'ять!

– the **“Manoly Lupul Endowment Fund” (In Memory of Prof. Manoly Lupul).**

Пожертви можна також зробити онлайн через безпечний сервер Альбертського університету, захищений за допомогою особливих протоколів захисту даних користувачів. Для цього потрібно відвідати вебсайт КІУСУ ([cius.ca](http://cius.ca)) та клацнути на кнопку «Donate».

 <https://tinyurl.com/v4dcjng>

# Щорічні лекції КІУСу (2018–19)

20 жовтня 2018 р.

## 21-а Торонтська Щорічна лекція про Голодомор України (2018): «Голодомор як геноцид»

20 жовтня 2018 р., у другий вечір конференції НОЦВГ «Геноцид в історії ХХ століття», що відбулась у Торонтському ун-ті, д-р Людмила Гриневиц, директорка Українського науково-дослідного та освітнього центру вивчення Голодомору (HREC in Ukraine), партнерської організації НОЦВГ КІУСу в Києві, виступила з 21-ю Щорічною лекцією про Голодомор України. Д-р Гриневиц — старша наукова співробітниця Інституту історії України Національної академії наук України, фахівчиня з питань радянської колективізації та Голодомору. Вона є авторкою багатотомової праці «Хроніка колективізації та Голодомору в Україні 1927–1933» (Київ: Критика, 2008–12) та монографії «Голод 1928–1929 рр. у Радянській Україні» (Київ: Інститут історії України, 2013). У своєму виступі д-р Гриневиц простежила Голодомор у контексті теорій геноциду та колоніалізму. Ілюструючи свій виступ зображеннями періоду Голодомору, вона продемонструвала, як радянська пропаганда готувала ґрунт для геноциду, використовуючи пресу та кіно для зображення заможних українських селян (куркулів) як ворогів держави.



Людмила Гриневиц  
(Світлина: НОЦВГ/КІУС.)

Щорічна лекція була започаткована 1998 р. Торонтським Меморіальним комітетом а питань Голодомору-геноциду при Конгресі українців Канади. У минулому з лекціями виступали Ярослав Балан, Джеймс Мейс, Норман Наймарк, Олександр Мотиль, Енн Епплбаум та Тимоті Снайдер. Цьогорічна лекція була організована за сприяння НОЦВГ; Програми досліджень України ім. Петра Яцика Центру європейських, російських та євразійських досліджень при Школі глобальних досліджень ім. Мунка; Канадської фундації українських студій; Центру європейських, російських та євразійських досліджень Торонтського ун-ту та Торонтського відділення Конгресу українців Канади.

Березень 2019

## 53-а Щорічна Шевченківська лекція (2019):

Запланована на 15 березня 2019 р. лекція Джулії Дейвис «Розшифрування плянів Кремля через аналізу його тактики інформаційної війни» не відбулася через несприятливі погодні умови, внаслідок чого тогочасні подорожі авіарейсами із США до Канади були скасовані.

21 березня 2019 р.

## 14-а Щорічна Меморіальна лекція ім. Володимира Дилинського (2019): «Політичні реформи України. Поміж примарою федералізації та потребами децентралізації»

Цього року Меморіальна лекція ім. В. Дилинського відбулася 21 березня в торонтському Інституті св. Володимира. Її

прочитав проф. Анатолій Круглашов, голова (з 1999 р.) катедри політології та державного управління й директор (з 2010 р.) НДІ європейської інтеграції та регіональних студій Чернівецького національного ун-ту ім. Юрія Федьковича.

У своєму виступі на тему «Українські реформи. Поміж примарою федералізації та потребами децентралізації», д-р Круглашов проаналізував досвід розвитку системи державного управління та місцевого самоврядування в незалежній Україні. Він охарактеризував її позитивні аспекти та недоліки, розкрив зміст ініційованого Кремлем пляну федералізації для України та в чому полягають його загрози для української держави. Була проаналізована правова база реформ, спрямованих на децентралізацію влади в Україні, її неповнота і наслідки цього. Наголошено на певних позитивних здобутках в ході реалізації політики децентралізації. При розгляді ще не вирішених проблем регіональної політики та розвитку місцевого самоврядування, д-р Круглашов запропонував присутнім своє бачення шляхів вирішення



Анатолій Круглашов  
(Світлина надана промовцем.)

цих питань, спираючись також на власний дослідницький та експертний досвід.

Як і в минулі роки, організатором події та модератором виступив Роман Сенькусь, старший редактор КІУСу і виконавчий редактор «Енциклопедії України Інтернеті» при торонтському бюро КІУСу. Співспонсором був Інститут св. Володимира.

25 лютого 2019 р.

## Меморіальна лекція ім. Богдана Боцюрківа (2010): «Київ — Константинополь — Москва. Церковний трикутник»

25 лютого 2019 р. в Культурному центрі св. Івана в Едмонтоні відбулася лекція Томаса Бремера «Київ — Константинополь — Москва. Церковний трикутник». Більш докладно про це ви знайдете в розділі про працю Програми релігійних та культурологічних студій на стор. 17 цього бюлетня.

Окрім того, стаття про цю подію під назвою «No Theological Solution for Current Orthodox Situation, Lecturer Says» з'явилася друком у газеті «Новий шлях/Українські вісті»:

<https://tinyurl.com/tyfy66s>

Дивіться відеозапис лекції:

<https://tinyurl.com/qqcueuc>



Томас Бремер  
(Світлина надана промовцем.)

1 травня 2019 р.

### 20-а Щорічна Меморіальна лекція ім. Данила Гусара-Струка (2019): «Фланер у романі 'Місто' Підмогильного»

1 травня 2019 р. Оксана Луцицина (Тексаський ун-т в Остині) виступила із 20-ю Меморіальною лекцією ім. Данила Гусара-Струка «Фланер у романі 'Місто' Підмогильного»

Слухайте виступ:

 <https://tinyurl.com/raoal7j>

Світлини з події:

 <https://tinyurl.com/rprzhv5>



Оксана Луцицина  
(Світлина М. Тарнавського/КІУС.)

Слухайте вшанування Данила Гусара-Струка:

 <https://tinyurl.com/rb7megl>

Відвідайте архів записів лекцій ім. Данила Гусара-Струка:

 <https://tinyurl.com/tosjl9k>

## Нові вічні фонди

КІУС з приємністю повідомляє про заснування трьох нових вічних фондів:

### Вічний фонд родини Дмитруків для розвитку українознавства (2019)

Створений Ростиславом та Джанет Дмитрук у березні 2019 р. фонд підтримує проекти КІУСу, що мають найбільшу потребу.

### Вічний фонд родини Крайківських (2019)

Заснований у березні 2019 року за заповітом із спадщини Оксани Крайківської-Прокоп. Фонд створений у пам'ять про художника Юліана Крайківського (1892–1975), його дружини Ольги (1900–1990), яка вчителювала, та їхньої доньки



Оксани (1929–2016), яка впродовж довгого часу працювала в Альбертському ун-ті. Фонд підтримує діяльність КІУСу, яка потребує підтримки.

Двомовна українсько-англійська біографія художника, проілюстрована його творами, готується до друку Видавництвом КІУСу.

### Вічний фонд ім. Арсена та Софії Степанюків (2018)

Створений у грудні 2018 року із пожертви Максима та Анни Троян у пам'ять про батьків Анни. Фонд підтримує дослідчу, навчальну та наукову діяльність, а також витрати в галузі українознавства. Перевага надається дослідженню питань, що стосуються українських рухів за незалежність у XX та XXI століттях.

## Quaesumque Vera Honour Society



Альбертський університет відзначає добродійні ініціативи окремих осіб і вшановує меценатів наукових досліджень з українознавства. Якщо ви нині повідомите про свої пляни залишити за заповітом на користь КІУСу частку своєї спадщини (у будь-якому вигляді), то ви приєднаєтесь до Почесного товариства «Quaesumque Vera»\* Альбертського університету.

Поділитися своїми плянами з КІУСом заздалегідь — це найкращий спосіб залишити свій вагомий слід у розвитку українознавства в Канаді та світі.

\* Quaesumque Vera — це мотто Альбертського університету, що має значення «Усе, що лиш правдиве...» (з Послання св. Апостола Павла до Филип'ян, 4:8).

## Generosity and Philanthropy

By donating to CIUS,  
you make an investment  
in the future of  
Ukrainian Studies.

Thank You.  
Щиро дякуємо!





## 1. Contact Information for Income Tax Receipt

Please PRINT LEGIBLY:

Name

Address

City

Province / State

Postal Code / Zip Code

E-mail

Phone

Fax

## 2. Designating Your Donation

Please direct my donation to:	Amount
<input type="checkbox"/> The Contemporary Ukraine Studies Program [US020]	\$
<input type="checkbox"/> The <i>East/West Journal of Ukrainian Studies</i> [07392]	\$
<input type="checkbox"/> Kule Ukrainian-Canadian Program [62061]	\$
<input type="checkbox"/> Ukrainian Language Education Centre Endowment [ZL451]	\$
<input type="checkbox"/> Other (please specify) :	\$
<b>Grand Total</b>	\$

## 3. One-Time Payment Information

Please process my gift to CIUS by:  Cheque (Enclosed)

- ▶ Cheques from Canadian residents should be payable to "University of Alberta–CIUS."
- ▶ Cheques for gifts from the U.S. should be payable to "University of Alberta Foundation U.S.A., Inc."
- ▶ In the memo field of your cheque, please write: CIUS – (+ title of the specific program you wish to support).
- ▶ Mail ALL cheques to:  
**Canadian Institute of Ukrainian Studies**  
**4-30 Pembina Hall, University of Alberta**  
**Edmonton AB T6G 2H8**  
**Canada**

▶ If you would like to make a donation with a credit card, please visit

 [www.cius.ca](http://www.cius.ca)

click on the "DONATE" button, and then complete the online form and submit the required information.

You may also contact  
 Andrea Kopylech, Associate Director,  
 Advancement, Faculty of Arts,  
 University of Alberta,  
 by telephone: +1-780-492-4224.

## 4. Staying in Touch

Learn about CIUS research, publishing, and community outreach work by subscribing to the *CIUS Newsletter*.

- PRINTED COPY (by regular mail)
- DIGITAL COPY (via a link sent to you by e-mail)
- I/We no longer wish to receive CIUS updates